

фото Г. Оберської

Гурт “Гринджоли” —
“Разом нас багато, нас не подолати!”

ПО ЇХНІХ ДОРОГАХ ПІЗНАЄТЕ ЇХ...

Четверговий ранок 9 грудня у Києві нагадував море під час відпливу: діловито поралосе наметове містечко на Майдані, переповнене короткими прощаннями і довгими проводженнями, німувала сцена з помаранчевими ялинками, які — так мені здалося — вже почали очікувати святкового дійства вирощування столичної ялинки навпроти, велика помаранчева повітряна куля під мармуровими колонами банально нагадувала велике сонце з дитячої книжки, яке всілося на землю, аби краще розгледіти людей. Ноги самі понесли мене на вулицю Грушевського — душа бажала переконатися, що облогу Кабміну знято, — втім, у цьому можна було пересвідчитися, не почувши вже звичного металевого звуку повстанських там-тамів. Це був справжній ранок переможців, благословенна мить тиші для споглядання і роздумів, навіть для тих, хто товпився біля дверей Кабміну, аби зайняти крісла службовців різних рангів, та кермував машинами, над якими втомлено тріпотіли жовтогарячі стрічки. І раптом... Ні, не раптово, а скоріше — поповзом, з’явилася строката колона, дивна за барвами, настроєм і звуками, що спускалася вулицею Грушевського.

Побачивши церковні хоругви та ікони, я зупинилася на тротуарі, аби не заважати групі літніх людей рухатися колоною повз помаранчевих пікетувальників Кабміну, які прибирали свій майданчик. Але, як виявилось, останні й були найбільшим подразником для учасників чи то молебню, чи то хресної ходи: порівнявшись із помаранчевими, ще мить тому сумирні та благовидні бабусі звмпили прокляттями та лайками. Однак спровокувати сутичку їм не вдалося, і шеренги побожних, рясно, мов весільні бояри, пообв’язуваних біло-синьою символікою прибічників Януковича рушили далі, намагаючись потрапити в такт мелодій ре-

лігійних гімнів, що їх стійко продовжували співати священики з Києво-Печерської лаври...

Правду кажучи, враження мої були гнітючі: було шкода бабусь, чиї обличчя потворилися гримасами гніву, а уста осквернялися словами, далекими від змісту молитов, а ще — викликали обурення ті, хто вив церковну громаду на революційні змагання. Згодом “Новий канал” демонстрував досить бойові кадри: бабусі енергійно лупили цілками по спинах помаранчевих юнаків, що цілковито могли бути їхніми онуками. Прояснив ситуацію спеціальний випуск газети “Православний взгляд” за листопад 2004 року, що потрапив до нас у редакцію. Видання Союзу Православних Братств УПЦ (вул. Січневого повстання, 25. корп. 64, Свято-Успенська Києво-Печерська лавра), що на восьми сторінках паплюжить Віктора Ющенка, не втомлюючись повторювати (сім разів!) слоган, виділений фарбою і шрифтом: “Поэтому мы голосуем за Януковича”. Цього авторам і видавцям газети видається мало, тож прилаштовуючи біленькі ангельські крильця Януковичу, “поскольку он единственный кандидат, который зарекомендовал себя сторонником Украинской Православной Церкви”, “братчики” безапеляційно заявляють: “Ни одного голоса за Ющенко!”. Вочевидь, УПЦ Московського патріархату дуже вже не до душі позиція народного обранця Віктора Ющенка, котрий не лише оголосив своїми пріоритетами християнські цінності, гармонізацію духовного життя суспільства і право кожного на вільний релігійний вибір. Московським попам і Алексію II, зокрема, лягли на серце “вера и преданность” В. Януковича, який пообіцяв “положить конец” українським церквам, а московським забезпечити “мир и благополучие”.

Публікації в спецвипуску московського

ЗІ ЩОДЕННИКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

розливу, які залякують людей і зводяться, власне, до одного: “приход к власти Ющенко — это неизбежные гонения на УПЦ и передел собственности”. В обороні церковної власності служителі УПЦ дійшли до того, що напускають туману в очі віруючим, не зупиняючись навіть перед пересмикуванням Святого Письма. А як інакше можна поцінувати ось, скажімо, такі “роздуми про Януковича”, підкріплені євангелічними цитатами: “*Может быть, он не самый лучший человек страны... Многие укоряют В. Януковича судимостями. А не вспомнить ли каждому из нас свою молодость и слова из евангельской притчи: “...он, восклонившись, сказал им: кто из вас без греха, первый брось... камень” (Кн. 8, 7).* (Тут і далі цитую за газетою “Православний взгляд”).

Молодість, звичайно, кожному з нас згадати приємно, але йдеться про той випадок, коли варто згадувати Карний Кодекс. І, здається, ще жодна Євангелія, жодне житіє не описує випадку, коли б Бог чи святі пастирі пробачили б гвалтівника, та ще й уповали б на нього, як єдиного можливого рятівника Православ’я! Ось уже, воістину, — яке кадило, таке й мир, який піп, така його і молитва...

Або ось ще одне “теологічне” трактування. Виступаючи в Луганську, тоді ще Прем’єр ошчасливив своїх виборців визначенням “козли”, — йшлося про тих, які своїм інакомисленням “мешають спокійно жити”. Ті, хто чув вільновідпущені від написаного виступи Януковича, зауважив його звичку вживати блатний жаргон, та й “козли” у виконанні Віктора Федоровича мають дуже конкретне значення.

Закінчення на с. 5

Сьогодні в номері:

Особливості
бюджету
наступного
року

стор. 2

Віденська
клініка,
київський
пацієнт

стор. 3

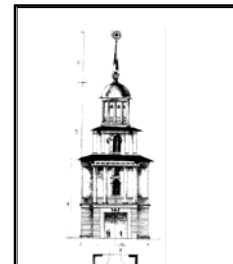
Вибори:
третій тур

стор. 6

Поезія
Майдану

стор. 8—9

Тарасова
церква

стор. 10

Читацьке
віче

стор. 12—13

Кураж
і вибір

стор. 15

Гордий
чемпіон
світу

стор. 16

ЛЮДИ,
БУДЬТЕ ПИЛЬНІ!

Нині дуже популярною у ЗМІ стала тема “братання” між прихильниками Віктора Ющенка та Віктора Януковича. У суботу, 4 грудня, у ранкових новинах “5-го каналу” пролунало повідомлення про спільну акцію “помаранчевих” і “синьо-білих”, що має назву “Очистимо Україну”. Представники обох таборів дружно прибирають Майдан Незалежності. Глядачі, певне, мають розчулитися і пустити радісну сльозу. Даруйте мені мій сарказм, я надзвичайно поважаю людей, що працюють на “5-му каналі”, ставлюся до них із теплом і великою повагою, тож згадую тут про них винятково як про джерело отриманої мною інформації. Роздуми мої стосуються самої акції, що відбувалася на Майдані.

Вочевидь, ейфорія від радісної звістки з Верховного Суду трохи позбавила нас здатності тверезо дивитися на події. Люди, остаточна перемога ще не здобута, а ми вже втрачаємо пильність!

Адже очевидно, що ця акція — чергова розробка НЛП-технологів та ідеологів із провладного табору (і з якої країни ростуть ноги цих розробок, гадаю, уточнювати, ба — навіть натякати не треба — усім усе й так зрозуміло). Поясню свою точку зору. Кілька тижнів тому на відомому своєю гм... “об’єктивністю” каналі “Інтер” з якогось дива з’являється так званий “соціальний ролик”, де перемішуються між собою помаранчеві й синьо-білі літерки, які вибудовуються у гасла: “Ми зігріли один одного”, “Ми нагодували один одного”, “Ми порозумілися”. І це на тлі обіймів між прихильниками одного та іншого кандидата. Насправді нічого дивного немає в тому, що українці братаються, обнімають один одного й тиснуть один одному руки. Це — НОРМАЛЬНО! Особисто мене більше вражає те, скільки зусиль, гро-

шей, брехні та езультства доклала влада для того, щоб жителі різних областей України почали ставитися одні до одних якщо не вороже, то принаймні з великою підозрою. І провідники новітніх “громадянських ініціатив” — ті ж самі люди, котрі спершу несамовито намагалися пересварити між собою Схід та Захід України, впливаючи саме на людську підсвідомість, формуючи в ній страхливий образ “ворога”, небезпеки та малюючи катастрофічні картини. Тепер вони вдають із себе “голубка миру”, закликаючи до порозуміння і злагоди, саме цим і намагаючись довести, що така протилежність Сходу та Заходу насправді існує. Але ж її немає. От немає — і крапка! Ї певні особливості кожного з регіонів, є певна

стереотипність сприймання і є страшні наслідки інформаційної блокади, влаштованої для східних (і певною мірою — для південних) областей України. Таке враження, що над жителями цих територій проводили своєрідний експеримент — наскільки сильно можна зазомбувати мільйони людей, подаючи їм навіть не те що односторонню, а часто-густо неправдиву інформацію, позбавивши їх можливості знати правду й робити власні висновки. Прикро, що “помаранчевих” у цих регіонах багато хто сприймає досить вороже, але ці люди не винні у своїй агресивності. “Прости їм, Господи, бо ж не розуміють, що роблять”. Їх так довго годували брехнею, що, врешті-решт, отруїли їм розум. Гадаю, ті, хто свідомо “впарював” їм зі сторінок газет, із радіо та телевізійних каналів несамовиту брехню, є кримінальними ЗЛОЧИНЦЯМИ. І до величезного списку фальсифікацій, поданих у Верховний Суд України, насправді варто було б додати і кількарічну побудову “кривого дзеркала” у ЗМІ.

Так, між собою порозумілися прості люди, які придивилися один до одного, які вислухали один одного, які знайшли те, що їх об’єднує, а не розділяє. Але ж, якщо бути об’єктивними, то нагодували й зігріли насправді не один одного, а прихильники Ющенка нагодували і зігріли тих, хто підтримує Януковича — тих, кого завантажували чи не силоміць до вагонів і звозили до Києва.

Маю непереборну цікавість. Якщо змоделювати ситуацію навпаки — з Києва прихильників Ющенка везуть у Донецьк. Цікаво, чи прихильники Януковича так само щиро й сердечно їх зігріли б і нагодували? Заплющую очі й уявляю. А дзуські! Моя уява чомусь малює картини побиття “помаранче-

то тяжко казати про якесь замирення. Можна (і треба!) мирити людей, але не протилежні ідеології.

Ще кілька днів тому в напрямку Верховної Ради прямує колонна з блакитно-помаранчевими однаковими прапорами з написами білими літерами (не пригадую дослівно, але загальний зміст такий: “Єдність, злагода, порозуміння”). Начебто все так гарно та мило. Хіба ж буде хтось заперечувати проти того, що треба усім жити в мирі й злагоді? Але “копайте глибше”.

А суть НЛП-технологій (впливу на підсвідомість) тут полягає у тому, щоб показати,

фото Мирослава Буртового

припускаю, що згодом у них знайшли б якщо не наркотики, то зо три кілограми вибухівки (і це ще в кращому разі).

І насамкінець. Гадаю, добряче протверезить усіх ТРК “Україна”, яка в ці дні трансливала і збіговисько сепаратистів у Севе-родонецьку, і так званий Всеукраїнський з’їзд депутатів усіх рівнів у Харкові. Друзі, не можна розслаблюватися! Зараз, як ніколи, треба бути пильними.

Замість постскрип-туму. Щойно зазирнула на сайт **maidan.org.ua**. Скопіювала таку новину: “Двірки Хрещати-ка” виявилися російською “Фабрикою зьвезд”.

Як зателефонувала на гарячу лінію “Майдану” відразу декілька прихильників, вони у сюжеті, широко показаному більшістю українських провладних каналів, серед групи “молоді, яка прибирала Хрещатик від нечисті” впізнали учасника російської програми “Фабрика зьвезд”.

Ним виявився Андрій Семенов із Новгорода, який запам’ятався любителем цієї програми участю в так званій “Фабриці зьвезд-2”, яка транслювалася весною — літом минулого року.

Як це не сумно, але так звана “акція молоді”, судячи зі всього, — звичайнісінькі “рекламні зйомки”, та ще й за участю російських професійних артистів. Можливість укладення контрактів із рекламними агентствами розглядалася як одна з перспектив працевлаштування російських “зьвезд” — продукції згаданої “Фабрики”.

І ось яка несподіванка — російський шоу-бізнес на нашому Хрещатику відпрацьовує гроші чи то Януковича, чи то Ахметова, чи то “Газпрому”, який, за свідченнями російської преси, зараз також фінансує справу Кучми—Януковича.

• **Лада НЕСТЕРУК**

фото Г. Оборської

вих” битами та обрізками труб.

Далі на сайті **maidan.org.ua** з’являється повідомлення такої собі “громадянської ініціативи” з назвою “Лента” (мабуть, йшлося про стрічку), де ініціатори пропонують начебто задля загального примирення і злагоди чіпляти усім на себе як помаранчеву, так і синьо-білу атрибутику. Ви можете собі уявити, щоб людина чіпляла на себе одночасно і хрест, і п’ятикутну зірку промінцем донизу, щоб молилася водночас і Богові, і чортові? Тож бо й воно. Коли одна сторона йде до іншої з миром і хлібом, а інша з ворожістю, битами й кастетами,

що начебто обидві сторони діють у рамках закону (хоча у рамках закону діє лише одна сторона), що кількість прихильників обох кандидатів приблизно однакова (хоча це зовсім не так, інакше чому б Януковичу так боятися чесних виборів), що не було ані залякування, ані махінацій, ані теле- і газетної брехні, ані фальсифікацій, ані гидких роликів Кобзона “Если не будет гражданской войны”, ані каруселей із відкріпними талонами, ані інших брудотних речей, до яких вдавалися проштовхувачі кандидата від влади. Ситуація дуже схожа на ту, коли гвалтівник, жорстоко побивши і brutalьно згвалтувавши жінку, як-то

кажуть, “білий і пухнастий” починає читати їй ліричні вірші, і згвалтована розчулено пробачає нападникові всю кривду, замість того, щоб подати на нього в суд.

Кольори, в які “пофарбували” себе прихильники одного й іншого кандидата на пост Президента України, вже давно відділилися від осіб самих кандидатів, хоча ті поняття (або ж “поняття”), які символізує кожен із цих кольорів, незмінно пов’язані з самими претендентами на найвищу державну посаду. Помаранчевий, зрештою, став символом прагнення до правди, свободи, демократії, толерантності й християнської любові до ближнього. Синьо-біле поєднання почало асоціюватися з беззаконням, тотальною брехнею, агресивністю й бандитською диктатурою.

Повернімося до акції “Очистимо Україну” (а такою назвою організатори, певне, вирішили “примазатися” до “Чистої України”). Тішить, що в мешканців наметового містечка вистачило тоді здорового глузду не впустити “прибиральників” на територію містечка, інакше цілком

ПОЕТИЧНІ РИТМИ МАЙДАНУ

* * *

Моя країно — моя ти доле:
Це синє небо і жовте поле.

Твій образ очі злостивцям коле:
Це синє небо і жовте поле.

Ніякі орди не поборили
Це синє небо і жовте поле.

Несли віками тавро крамоли
Це синє небо і жовте поле.

Та не корились біді ніколи
Це синє небо і жовте поле.

Ні, не для тебе, імперський орле,
Це синє небо і жовте поле.

* * *

У нас один сьогодні вибір;
Чи в майбуття, чи в небуття.
Країна обирає вимір
Свого подальшого життя.

Або пишатися собою
І дивувати цілий світ,

«У НАС ОДИН СЬОГОДНІ»

Або безправною рабою
Лишатися багато літ.

* * *

Земляки мої чесні та совісні,
Земляки мої, де б ви не мешкали,
Я не вірю, що всім вам не болісно
Те, що кожного року нас меншає.

Я не вірю, батьки, що ви хочете,
Щоб земля наша вкрилась могилами,
І у безвість ішли наші хлопчики,
За чужинську імперію гинули.

Запорожці, нащадки козаччини,
Севастопольці, будьмо єдиними!
Я не вірю, що ви для нас втрачені
Й братани стали вам побратимами!

Шахтарі, у вас лица підкопчені,
Але чисті серця й біографії.
Я не вірю, що ви заморочені
І покірливо служите мафії.

Росіяни, євреї — брати мої,
Не схиляйтеся перед злочинцями:
Українську ідею підтримайте.

Будьте теж у цю мить українцями!

Маловіри, не будьте байдужими!
Випростовуйся, совість не сплющена!
Станьте гордими, мудrimi, мужніми:
Голосуйте за Віктора Ющенка!

* * *

Поети, ставаймо на чати!
Нас знову облутує змова.
Поети не можуть мовчати,
Коли під загрозою мова.

Поети, ставаймо на чати!
Борімося, поки не пізно.
Поети повинні кричати,
Коли в небезпеці Вітчизна.

Країна над краєм безодні,
І в ній хазайнують манкурти.
Не можна мовчати сьогодні,
Бо завтра в нас може не бути.

* * *

Це вже було колись давно
І знову ожило трикляте,

Неначе вдруге, втретє, вп’яте
Старе прокручують кіно.

Знов протидіє Зло Добру,
Знов Каїн убиває брата,
Вода стікає з рук Пілата,
Мазепу видають Петру.

Ті ж самі антураж і грим,
І суть одвічної проблеми:
Знов пнуться в гетьмани нікчеми,
І опиратись треба їм.

* * *

За нами міць Кличків і спів Руслани,
За нами вірш Павличка та Драча,
А в тебе визирають з-за плеча
Лиш бандюгани.

Як не крути, а кепська ваша справа.
Бо Україна більше не раба
І знає, хто її надія й слава,
А хто — ганьба.

• **Сергій БОРЩЕВСЬКИЙ**,
член НСПУ та Національної спілки театральних діячів України, лауреат міжнародної літературної премії ім. Івана Кошелівця

ТЕАТР

Те, що п'єса Бертольда Брехта “Матінка Кураж та її діти” залишається актуальною, на мою думку, не потребує доказів. Адже в наш час, через шістьдесят п'ять років після написання цього найгострішого й найтрагічнішого антимілітаристського твору класика світової драматургії XX століття, всі порушені в ньому проблеми залишилися: терористичні акти, війenni сутички, соціально-економічні кризи, стихійні катаклізми повсякчас загрожують людству.

Звернення сучасних митців до творчості засновника так званого “епічного театру” (театру, насамперед, політичного й публіцистичного) саме по собі вже заслуговує на повагу до мистецького колективу, який відчув бажання втрутитися в життя, закликати глядача до активної дії, принаймні примусити глядачів замислитися над власним життям, загальнодержавними проблемами, долею людської цивілізації.

Нова робота Одеського українського музично-драматичного театру імені В. Василька — вистава “Кураж” за п'єсою Б. Брехта “Матінка Кураж та її діти” — з'явилася на сцені своєчасно. Для молоді — це оповідь про всі минулі війни для того, щоб молоді люди, розпочавши самостійне суспільне життя, не спрочинили своїми діями воєнної лихоліття. Для людей старших — це нагадування про пережиту війну й попередження, що війни розпочинають люди і люди можуть не допустити нової війни, що від них це теж залежить. Тож наскрізна думка недавньої прем'єри васильківців — чи не найактуальніша з усіх проблем, порушених Брехтом у п'єсі про Кураж, — людина та її вибір, уточнимо, “маленька людина” та її вибір (бездіяльність — то також вибір способу життя...). Таким чином, історія й персонажі “Хроніки Тридцятилітньої війни” (1624—1654 рр.), написаної в рік, коли розпочалася Друга світова

війна (1939 р.), розкриваються перед нами з позиції людини початку нового століття (навіть нового тисячоліття!). Автори вистави 2004 року (режисер-постановник народний артист України Ігор Равицький, художник Олександр Друганов, музичний режисер Олександр Курій) створили пристрасну, багатолюдну, темпераментну виставу — видовище, в якому головною є людина.

Цілком слушним є те, що, роблячи нові (в порівнянні з автором п'єси) акценти, а цього вимагає нова доба — наше сьогодення, практично нічого не змінивши в тексті, митці показали нам історію не про те, як матінка Кураж зі своїми дітьми мандрувала у фургоні

побачили барабанщика, котрий пройшов залом (закликав? попередив? стривожив?), а далі розсунулася завіса — і розпочався театр у театрі: артисти старанно грали шекспірівського “Гамлета”; мить — виставу закінчено, і ми — свідки жанрової картини “перепочинок на фронті”. Один епізод змінюється іншим: війна, перепочинок, мир, знову війна...

Рухається сценічне коло, сцена, як на широкоформатному кіноекрані, то наближається до глядача, то віддаляється... Ми бачимо то різко розширене “небо”, то сплюснену “землю”. За принципом кіномонтажу сцена бою змінюється лірич-

у тих постатях, які трапляються героїні на шляху. У кожної людини на сцені свій характер, колорит, своє “відчуття куражу”. Звичайно, більш об'ємно показано персонажів, котрі “наближені” обставинами життя до Кураж. Тут, насамперед, відзначимо заслуженого артиста України Віктора Лисенка в ролі Кухаря, який м'якими пастельними фарбами відтворив образ літньої людини, що не лізе напролом в особистих справах, надто обережний, але знає собі ціну, має гідність. Переконливий образ створив артист Яків Кучеровський: його Священик має біографію, він далеко не однозначний, в душі цієї людини (чи то священнослужителя, чи то військового комісара, а скоріше — обох в одній особі)

вирують пристрасті: з одного боку, природні людські бажання, з іншого — пуританські установки священнослужителя.

Що робитимеш далі, Кураж?.. І вже не Кураж — Анна Фірлінг, а сама актриса Ольга Равицька виходить на передній план на розмову з глядачем: звучить фінальний зонг, звернений до кожного в залі: “Гей, християни!.. Хто ще не поліг, іде у бій...” І знову рух сценічного кола, як рухається колесо історії, — на ньому всі ті, що розповіли нам історію про війну та мир, колишні, теперішні, майбутні — акторський ансамбль.

Мене особисто ця вистава схвилювала своєю небуденністю, оригінальністю і послідовністю мистецького мислення, спонукала до роздумів про сьогодення і завтрашній день людства. Хотілося б поздоровити театр із творчою перемогою.

● **Олександр ПТАЩЕНКО**, професор, голова Одеської “Просвіти”

по дорогах війни, а про те, як ця жінка стала маркітанткою, що пристосувалася до війни, вижила за рахунок війни, але втратила дітей... Вона страждає, але чи усвідомлює справжню причину трагедії? Хоча, за Брехтом, важливо, щоб зробив для себе власні висновки глядач.

Анна Фірлінг та її діти — така собі фронтова бригада артистів, які “обслуговують” військові частини виставами та концертами. Вистава “Кураж” розпочинається дещо несподівано: спершу ми почули й

ною сценою, приміром, першої зустрічі Кураж (її грає заслужена артистка України Ольга Равицька) та Кухаря (заслужений артист України Віктор Лисенко); далі згадаймо сцену освідчення Священика (артист Яків Кучеровський) Анні, сцену, коли Священик та Кухар “з'ясовують стосунки”.

Образ вистави точно визначений в її назві — “Кураж”. Це — спосіб іти по життю, переживати труднощі, ставитися до лиха, до ворогів, до навколишнього світу, врешті-решт, до самого себе. Ціл-

ком зрозуміло, що поставивши за мету застереження щодо необхідності робити вибір, театр змінив акценти в класичній п'єсі. Але ж п'єса давала на ці зміни право, в ній розповідалося про історію, про наше сьогодення, про майбутнє...

Брехт у свій час пропонував глядачам-сучасникам умови гри — “епічний театр”. Сьогодні театр (режисер Ігор Равицький) пропонує інший, свій особистий ключ до оповіді й має на таке прочитання право. Бо ж погодьмося: що може розповісти вистава про війну, чого ми не знаємо?.. Тому, на мою думку, цілком справедливо театр вніс у брехтівську драматургію нові, сучасні акценти. Вистава — авторська. Запропонована нам оригінальна версія п'єси — не просто історична оповідь, а насамперед, розгорнутий у просторі та в часі показ людських долі.

Повернімося до наскрізної думки вистави: людина та її вибір. Ця теза розкривається не лише в центральному образі Анни Фірлінг-Кураж та її найближчого оточення, а й

КІНОЗАЛ

— Для початку треба відзначити той прикрий факт, — каже пан Геннадій, — що державна програма підтримки кіноіндустрії знаходиться за межами необхідного. Тобто, держава практично нічого не фінансує. Ми можемо на пальцях порахувати те, що було відзняте, змонтоване та потрапило до глядача за 13 років незалежності. Раніше в Україні знімалося приблизно 30 картин за рік, а за останні 13 — відзняли 11 стрічок.

Ми ставили собі за мету, аби на теренах Західної України з'явилася кіногрупа — бодай невелика й не дуже потужна, — але щоб вона могла знімати хоча б одну картину на рік. Україна дуже велика держава. Погляди людей на Сході дуже відрізняються від поглядів на Заході. Тому ця кіноструктура повинна певним чином відображати погляди тутешніх людей. Власне тому й виникла ідея створення кіностудії “Захід-фільм”.

Ми самі шукаємо меценатів, спонсорів, аби створити не лише кіно, а й незалежну фінансово-матеріальну базу. Після зйомок картини “Один у полі воїн” у телевізійному форматі художнього фільму вже з'явилися джерела фінансування нової стрічки. Але є певні суперечності: дехто готовий знову профінансувати фільм “Один у полі воїн”, аби перевести його на кіноплівку. Я впевнений, що ще принаймні два проекти нам вдасться втілити у життя.

Тематика фільму — складна і суперечлива, дуже мало висвітлена. А якщо й висвітлена, то лише з однієї точки зору. Пригадаймо хоча б фільми “Останній бункер”, “Нескорений” чи “Залізна сотня”. Мені прикро, що ці точки зору виникли з якихось ідейних чи партійних течій. Але є ще один погляд

ГЕННАДІЙ ВІРСТА: «ОДИН У ПОЛІ ВОЇН» — ЩЕ НЕ КІНО, АЛЕ ВЖЕ Й НЕ СЕРІАЛ»

Чи є сенс сьогодні займатися кінематографом в Україні і які перспективи українського кіно загалом? Про це, а також про свій фільм розповідає режисер-ентузіаст Геннадій ВІРСТА, який нещодавно зняв свою першу кінострічку “Один у полі воїн” на новоствореній кіностудії “Захід-фільм”, залучивши до зйомок таких же ентузіастів.

— погляд людей, які воювали й жили на всій цій території. Коли я брався за фільм “Один у полі воїн”, то не ставив собі за мету визначити: хто правий, а хто — ні. Мені найбільш цікаво відтворити те, що відбувалося з народом. Радянські епохальні картини завжди ставилися так, аби примушувати людей займати ту чи іншу позицію. Через героя робити якісь висновки. А нам хотілося, щоб люди визначилися самі зі своїми висновками.

На мою думку, кожен фільм має бути патріотичним, але патріотизм не має бути пафосним. Якщо дивитися американське кіно, то воно просто просякнуте патріотизмом. Чому ми знімаємо кіно про кохання чи пригоди й не наповнюємо українським змістом? Я вважаю, що кожна картина, відзнята в Україні, повинна бути патріотичною.

Бюджет фільму був дуже обмежений. Тож задовольнялися тим, що було. З костюмами допомогли люди з тих сіл і присілків, де ми знімали. Вони приносили такий одяг, який був насправді. Довелося відмовитися і від зброї. Одна куля для німецького автомата коштувала 2,5 долара. Актор виходить, пускає чергу — 25—30 доларів як і не було. А дубль міг не вийти. Також зйомки планувалися на 12 різних

майданчиках, а знімали фактично на трьох. Бо бізнесмени, котрі мали забезпечити нас харчуванням і проживанням, потім відмовилися від своїх обіцянок. Довелося відмовитися і від послуг художника-постановника — на жаль, він запросив занадто високий гонорар. А головне — ми так і не знайшли директора картини, якого змінювали щодесять днів. Бо людина або не могла впоратися зі своїми обов'язками, або починала працювати на власну кишеню. Утім, все-таки фільм ми зняли й змонтували. Відбулася прем'єра так званої версії time-line. Тобто демонструвалося все, що було відзняте.

До зйомок фільму вдалося залучити Володимира Талашка. Річ у тім, що Талашко дуже схожий на справжнього Юрася. Я приїхав до Володимира Дмитровича, дав почитати йому сценарій і непомітно підклав фотографію Юрася. Коли Талашко її побачив, то спитав: “А чи можна я зіграю Юрася?” Тож із нашого боку була не пропозиція, а інтрига. Крім того, Володимир Дмитрович дуже допоміг під час зйомок, насамперед, тим, що задав тон решті акторів. Молодіжний максималізм — дуже гарна справа, але він не завжди на користь роботи. Коли приїхав Володимир

Талашко, він поведився не як людина, що знялася у 50 чи 60 картинах. Він казав: “А як тут? Може, так краще або так?” Цим він і задав тон для всіх інших акторів.

Ми об'їздили Карпати і вже були на межі розпаду: то сучасні дороги, то електромережі тощо. Аж тут побачили одну церкву в дивовижному карпатському селі Черлене. Розпитуємо людей, розповідаємо, навіщо приїхали, про сценарій. А нам і кажуть: та це ж усе в цьому селі діялося. Спочатку я думав: чому так сталося? Але потім зрозумів, що такі ж події могли відбуватися в будь-якому карпатському селі.

Дуже багато цікавих історій були пов'язані з людьми, які там мешкають. Одна бабуся як побачила нашого актора у формі енкаведиста, то втікала й хрестилася, думала, буцімто старі часи повертаються. Місцеві парубки допомагали будувати бункер. Коли ми вже від'їжджали, кажу до місцевого чоловіка: “Ну, все, Миколо, ми поїдемо, і ви розберете бункер”. А він б'є себе в груди: “Володимировичу! Скільки буду жити, стільки той бункер простойть”. А встановлений нами хрест уже освятили, довкола насадили квітів.

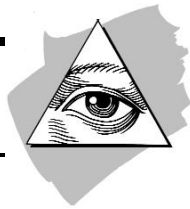
Дещо у фільмі я вже змінив. За-

раз фільм став коротшим на 40 хвилин, динамічнішим. Стрічка більш придатна для телебачення і демонстрації в кінотеатрах. А загалом, то, напевне, змінив би кількох акторів. Можливо, трохи по-іншому підійшов би до зйомок. Ми не могли зробити кіношній варіант, бо працювали театральні актори. Вийшов такий собі театр у лісі. Це ще не кіно, але вже й не серіал. Утім, я сподіваюся, що весь цей отриманий досвід знадобиться під час зйомок другої картини.

У безрідні український глядач побачить остаточну версію фільму “Один у полі воїн”. Це могло відбутися раніше, але забракло коштів. Тільки на монтаж потрібно 30 % від усього фінансування. Ми тричі монтували фільм, доки дійшли до остаточного варіанта. Уже невдовзі глядачі зможуть подивитися картину в кінотеатрі, придбати відеокасети й диски, а пізніше вона потрапить і на телебачення.

Знову ж такі у безрідні розпочнеться робота над новою картиною. Стрічка про кохання. Про наших заробітчан. Коли ми збирали матеріал для фільму, я переконався, що не залишилося родин, де б хтось не працював за кордоном. Сам я понад рік жив у Франції, тому фільм буде про Францію. Адже щоб відтворити атмосферу того життя, його треба хоча б трохи знати зсередини. Також є плани ще одного фільму, робоча назва якого “Марш бродячих собак”.

● **Записала Оксана ЛЕЩИК**

ПОПЕРЕДНІ
ПІДСУМКИ

Якщо дама соромиться своїх очей, вона використовує або густу вуаль, або відверте декольте. Якщо ця дама називається Недодемократія, вуаль і декольте використовуються водночас. За найвищою “вуаллю” приймаються постанови й укази, котрі плодять жебраків і “мерседеси”, відкритої політики там не заперечують лише тому, що не здогадуються про її існування. Маскувальне “декольте” щоразу змінює форму, але завжди демонструє сороміцьку сутність.

“Vox populi — vox Dei”, — казали колись римляни. Голос народу — Божий глас. Наївні люди жили в тому Римі... “Скільки скорому — стільки й сорому”, — казали колись мудрі українці. Сьогодні вони вийшли на Майдан. Можемо тим пишатися, але не поспішаємо святкувати перемогу. Фальсифікації розкриті, засуджені та скасовані — проте йдеться, насамперед, про “технологію”, а не про людей, які її реалізували. Не про того шахтаря, який повів на Тернопільщину 12 відкріпних талонів. Був певний, що робить святу справу, бо (так його навчили) “Ющенко — фашист”. Той, кого названо “зомбі”, відрізняється від усіх лише одним: некритичним сприйняттям пропагандистських гасел, а відтак — автоматичністю своїх дій.

ЯК ЦЕ РОБИТЬСЯ

Сьогодні бачимо на екранах телевізорів “нового Януковича” — опозиціонера, мало не борця з режимом, до того ж зрадженого Кучмою і власним штабом. Якщо йдеться про “гаранта”, то він таки зрадив усіх і все. Штабісти Януковича і справді відхрещуються та відбілюються. Але все це дрібниці: головною є велика брехня про “нову хвилю”, і не маємо підстав сумніватися, що шахтар-комівояжер її проковтне залюбки.

Зараз багато чуємо про виборчі технології — і “чисті”, і “брудні”, про іміджмейкерів, ньюсмейкерів і факівців у царині PR-у. Що ж, про цей PR (від Publik Relations — мистецтво контакту з електоральними масами) варто знати, варто вдосконалювати й варто застосовувати його — кожне мистецтво маємо шанувати. Чого, однак, треба уникати — за новими термінами не бачити старих проблем. Бо буквами Р та R починається ще й латинське слово propaganda. А в нас, колишніх “будівничих комунізму”, пропаганда сидить у печінках. У такому контексті прошу ознайомитись із тезами, які я виписав із двох різних першоджерел.

1. “В сучасних умовах ідеологічна пропаганда оформилася в особливу сферу духовної діяльності; вона — система організацій, засобів і методів ідейно-психологічного впливу на маси”.

2. “Наша пропаганда за змістом і формою повинна сприйматися широкими народними масами. Мистецтво полягає в тому, щоб не подрібнювати уваги мас, а завжди концентрувати її”.

3. “Характерні риси пропаганди — цілеспрямованість, диференційованість, безперервність дій, масовість”.

4. “Ми працюватимемо над тим, щоб сформувати в молоді почуття відповідальності. Щоб долучити маси до ідеї національного відродження, ніякі соціальні негаразди не можуть вважатися завеликими”.

5. “Розробляючи завдання політичної, економічної та ідеологічної роботи, партія визначає завдання і в області пропаганди, принципові позиції щодо її організаційних форм”.

6. “Справжня сила політичної партії полягає в тому, щоб зберегти дисципліну партійців. Правильність пропаганди перевіряється лише її успіхом. Успіх усякої

обирали. Учасники виборчих перегонів відрізнялися між собою, по-перше, за ідеологічними платформами, по-друге, за ставленням до влади. Певну роль відігравали і міжособистісні стосунки їх лідерів (найкращий приклад — взаємна антипатія В. Ющенка та В. Медведчука). Виборці сприймали чи не сприймали ці відмінності по-своєму, керуючись не стільки об’єктивним аналізом, скільки враженнями і почуттями. Але саме вони — виборці — вирішували долю партій і блоків, для себе (і по-своєму) оцінюючи, які з них є між собою друзями, суперниками чи навіть ворогами.

Математична оцінка того, що можна назвати “відстанню між партіями”, ґрунтується на таких міркуваннях. Уявімо, що йдеться лише про дві партії і два регіони. Якщо обидві партії найбільшу для себе кількість голосів набрали в регіоні А, а найменшу — в регіоні Б, то (на думку виборців) ці партії близькі між собою. Якщо ж максимальним електоральним здобуткам партії № 1 відповідає мінімальна кількість голосів, поданих за партію № 2 (і навпаки), то виборці вважають ці політичні сили далекими між собою. Це — країни

також роль комуністів у звільненні В. Медведчука з посади першого віце-спікера ВР. Але у виборців своя рація. “Єдуни” стали ще одним “другом” комуністів. З одного боку, до цього спричинилася псевдоопозиційність КПУ і занадто коротка дистанція від її ЦК до резиденції Президента. З іншого боку, президентський блок силою нав’язав комуністам свою “дружбу”, адміністративним тиском забезпечивши собі найбільше голосів у традиційно “червоних” регіонах. Що стосується самого блоку “За єдУ”, то його дистанціювання від інших політичних сил свідчить, що ніякого “єднання України” навколо цього блоку (читай — навколо Президента) не відбулося.

Нагадаю, що підрахунки, про які йдеться, я зробив навесні 2002 р., не знаючи, зрозуміло, всього, що станеться в подальшому. Сьогодні варто відзначити дві принципові позиції:

1. “Наша Україна” і БЮТ як були, так і лишилися разом, і це одна з важливих передумов їхнього спільного успіху.

2. СПУ (на думку виборців) пе-

ВИБОРЦІ ВИРІШАТЬ ДОЛЮ ПАРТІЙ І БЛОКІВ

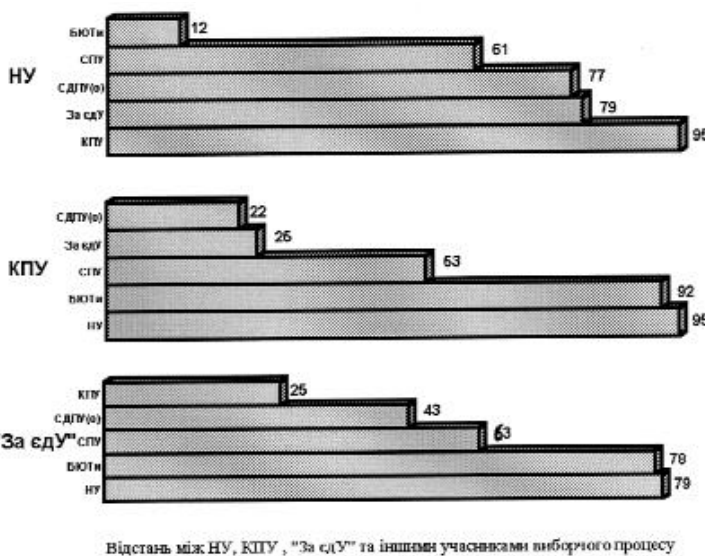
пропаганди визначає наполегливе, рівномірне й тривале застосування”.

Тут чергуються тези, які я виписав із нацистської катехизи “Майн кампф” Гітлера й “Філософського енциклопедического словаря”, який вийшов друком 1983 року під редакцією секретаря ЦК КПРС Ільчова. Прошу читачів угадати, де Гітлер, а де Ільчов.

Пропаганда — це технологія. Пропаганда — це сокира, якою можна і витесати хрест, і зарубати матір. За таких обставин є лише один арбітр між добром і злом — громадянин, виборець. Але ж у нас він несе на собі тавро тоталітарного режиму. Наведу джерела тез про організацію пропаганди: 1-ша, 3-тя і 5-та — секретар ЦК КПРС, 2-га, 4-та і 6-та — фюрер третього рейху. Помаранчева революція засвідчила вихід значної частки нашої людності з-під “наполегливого, рівномірного і тривалого” застосування антиукраїнської пропаганди та анти-Української словесності. Проте не варто переоцінювати її вплив на тих, для кого роки незалежності пов’язані лише з економічними негараздами — і нічим більше. Виняткову ефективність опозиційної риторики, поєднаної з грошовими ін’єкціями злидарям, засвідчує історія “наркобарона” Ескобара. Упродовж багатьох років цей негідник був богом для колумбійського люмпену, і сотні тисяч (!) бідаків ридали, проводжаючи його на цвинтар.

ЕПОХА ПАРЛАМЕНТАРИЗМУ

Провідною силою в урегулюванні кризи стала Верховна Рада. Яка вона є, така вона є, — але нічого кращого в системі владних інституцій сьогодні не маємо. Варто озирнутися й повернутися в 2002 рік, коли ми з вами цю ВР

теоретичні варіанти. На практиці маємо багато партій та багато регіонів, відтак можемо чекати й того, що “відстані” між учасниками парламентських виборчих перегонів покриватимуть увесь діапазон від краю і до краю. Так і є. Для зручності читачів “відстані” між партіями перераховані в умовній математичній одиниці від 0 до 100. В інтервалі від 0 до 40 розташовані політичні “друзі”, від 60 до 100 — політичні “вороги”, а в діапазоні 40—60 одиниць перебувають суб’єкти виборчого процесу, стосунки між якими електорат вважає нейтральними.

Як свідчать діаграми, найбільший діапазон коливань характерний для електорату “НУ”: Блок Юлії Тимошенко від прихильників В. Ющенка перебуває на відстані лише 12 одиниць, тоді як КПУ розташована на іншому полюсі (95 од.). КПУ за найближчого “друга” має об’єднаних соціал-демократів. Ця ситуація може здатися несподіваною, якщо пригадати розбіжності між КПУ і СДПУ(о) щодо Земельного Кодексу, а

ребувала в “зоні нейтралітету” стосовно трьох провідних учасників парламентських виборів (50-60 одиниць), — але нині ми бачили О. Мороза на Майдані, і це робить йому честь. Не думаю, що в подальшому соціалісти завжди блокуватимуться з “НУ” та БЮТ, але це нормально. Головне, — що крига скресла, а СПУ безповоротно відійшла від, сказати б, “комуняцької КПУ”. Про неї кілька слів окремо.

СИМОН, ЯКОГО НАЗИВАЛИ ПЕТРОМ

Рівно десять років тому, в грудні 1994 року, я здав у видавництво “Довіра” рукопис своєї брошури “Люди і вибори. Нариси з політичної арифметики”. — К., 1995). У ній започаткував новий для нашої публіцистики жанр: математизований соціально-демократичний аналіз симпатій та антипатій електорату. Цитував у брошурі листа, котрого одержав після однієї з передач, які разом із п. Таїсією Косенко ми робили в радіопрограмі “Берегиня”. Лист

ВИБОРИ: ТРЕТІЙ ТУР

без підпису — там, де має бути адреса відправника, помітка “г. Луганськ”. Отже: “Коммунисты, вперед! (вісім знаків оклику в оригіналі. — В. В.). Вы, националисты-предатели, нас уже ничем не удивите. И тем, что на передачу специально приглашены эти сволочи (це про мене. — В. В.), ведь близятся выборы. И что вы будете голосовать за националистов — это старая ваша песня. А мы будем голосовать за народную, родную Советскую власть, за коммунистов и социалистов! (п’ять знаків оклику в оригіналі. — В. В.). Только они наведут порядок в стране”. Якщо й можна сумніватися в тому, за кого нині голосував цей дописувач, то лише тому, що демагогія КПУ трохи набридла навіть її традиційним симпатикам, а Віктор Янукович набагато колоритніша фігура, ніж Петро Симоненко. Під час вирішальних баталій у Верховній Раді КПУ та “Регіони України” голосували напролюд скоординовано, так що de facto їх можна вважати однією парламентською фракцією. Уже й кравчуки-шурфичі-гавриші, вдаючи незайманих гімназисток, роблять вигляд, що й гадки не мали про всі оті фальсифікації, теревення про консенсус, соборність та інші достойні матерії — і голосують за себе, за свою (а не чужу) перспективу. А Симон... перепрошую, п. Симоненко хронічно бореться з двома “олігархічними кланами”, але потай любить один із них. Чого б це? Ось що пише Наталя Трофімова (“День” за 11 грудня ц. р.) про комуністів: “Їхня позиція визначається фінансовими впливами в партійну верхівку і не пов’язана ні з програмою, ні з принципами, ні з ідеологією”. Пані Наталю я знаю особисто — можете, шановні читачі, їй вірити. Якщо читати ще й між рядків, то йдеться про те, що в 1-му турі голосування “Партія регіонів” наших комуністів “згвалтувала”, але приплатила їм за це (бо “порядочная женщина стоит дорого”). Треба, знаєте, і на вуаль, і на декольте... Ленін за гроші німецького генштабу цілу революцію змайстрував, ге? Цитую Біблію (переклад П. Куліша): “Каже йому Петро: Господи, чому не можу за Тобою йти тепер? Душу мою за Тебе положу. Відказав йому Ісус: Душу твою за Мене положиш? Истинно глаголю тобі: не запіє півень, доки мене відречешся тричі” (Іоана, XIII, 37, 38). Про те, що було далі, знаємо, але варто перечитати — особливо пролетарям усіх країн.

Добре це чи погано, маю в голові купу римованих рядків, які невідомо коли почув і не знаю навіть, що запам’ятав. Але часом стають у пригоді. Ось і зараз, коли вже дописав цю статтю і мав надсилати її до редакції, в пам’яті сплило: “Иисус Христос был коммунистом, // Велел любить и все отдавать. // Так отчего же так неистов, // Ты, норовящий все забрать?” Було й минулося. Забрати наші симоненківці вже ніколи й нічого не зможуть, тож усе, що їм лишилося, — “сшибать по “маленькой” і репетувати про боротьбу з олігархами. СДПУ(о), “Партія регіонів” і КПУ — ось кістка опозиції, яку матиме в парламенті Президент В. Ющенко на другий день після інавгурації.

• **Володимир ВОЙТЕНКО**, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки й техніки

ВЕЛИКИЙ ДЕНЬ

Вставай, пробуджуйся, столице,
Сьогодні твій великий день:
Свобода йде, Свобода йде, —
На сході обрій золотиться.

Кияни, вийдіть на Майдан,
Зустріньте там нове світання,
Де помаранчеве повстання,
Де закипає океан,

Куди стрімкими ручаями
Невпинні вулиці пливуть,
Протестом сповнена могуть, —
Вирує Київ прапорами.

Мільйони мрій, мільйони дум:
Що буде завтра, післязавтра,
Чи врешті переможе правда,
Чи знов — обман, сваволя, глум...

Одне із двох (настав той час),
Інакшого не може бути:
Або захистимо майбутнє
Своє,

або — не буде нас.

Мільйони, вийдіть на Майдан,
Скажіть своє високе слово,
Скажіть достойно, гонорово,
Як в бурю гнівний океан.
Мільйони, вийдіть на майдан!

Олесь ЛУПІЙ,
25.11.2004.

ХВИЛЮЄТЬСЯ
Й ГУДЕ МАЙДАН

Хвилюється й гуде Майдан...
Що з нами трапилося нині?
Людей вирує океан —
Зібрались діти України,

Щоб все святе захистить,
До чого йшли тринадцять років.
Щоб Україну відродить,
Нам до мети — лиш кілька кроків.

Ми не дозволим нас гнобити,
Зробить покірними рабами.
Себе ми зможем захистить,
Тому що вся країна з нами.

Вставайте ж, сестри і брати!
Утворюймо одну родину!
Вперед! До світлої мети!
Час рятувати Україну!

Олена КИР'ЯНОВА,
учениця 11-А кл. СШ № 180, м. Київ

УКРАЇНО, ПРОБУДИСЯ!

Встань супроти кривди й зла!
Глянь: оранжево столиця
В листопаді розцвіла...

І ніяка вража сила,
Що нас гнула і косила,
Гнала по усьому світу —
Не здолає того цвіту!

Миролубний наш народі!
Об'єднайся, прийди до згоди!
І в єднанні утверди
Свою В О Л Ю назавжди!

Щоб розквітла щедро нива
І краса твоя вродлива...
Мова й Пісня солов'їна
Знов пишались, мов Калина!..

Яків НАДНІПРЯНСЬКИЙ,
м. Київ

ЮЩЕНКУ — ТАК!

Досить брехати
Правді у вічі,
Є ми на карті,
Ми тут одвічні.

Станьмо рядами, —
Геть з кишень руки!
Діти за нами,
З нами онуки.

Ті, хто по світі
В пошуках долі,
Всі безробітні,
Дужі і кволі.

Хто на заваді
Стане народу?

Скажемо владі,
Хто тут господар!

Хто не байдужий
“Лівий” чи “правий” —
Вирішим, друже,
Долю держави.

Нам вибирати
Велено Богом.
Кривду — за грати,
Правді — дорогу!

Скрізь і повсюди
Серця б'ють у такт:
Ющенку — бути!
Ющенку — так!

Олександр ВИСОЧАНСЬКИЙ

ВСТАВАЙ,
БУКОВИНО Й ДОНБАС

Вставай, Буковино й Донбас!
Вставай, вся велика родино!
Звертається Мати до вас —
Одна, неподільна Вкраїна.

Єднаймося! Братаймося! “Так”!
Ці зараз слова наймиліші.
Бо й стиснуті пальці в кулак
Стають набагато сильніші.

Ми зможемо разом здолать
Найбільші брехні перешкоди,
Судилося нам шлях прокладать
До Миру, до Правди й Свободи!

У нас Батьківщина одна,
Вона наша ненька єдина.
Вставай! В небезпечі вона!
Про захист блага Україна!

Олена КИР'ЯНОВА,
учениця 11-А кл. СШ № 180, м. Київ

ПОРА

Доволі сліз і голосінь.
Геть з серця страхи нищі!
Хай крешуть блискавки із кричі
У шалі зоряних борінь!

Під прапор волі і добра
Ставати нам прийшла пора.

Доволі сумніву, вагань.
Геть усе, що вже зотліло!
Хай творять велич діла,
Звитяги нових поривань.

Під прапор волі і добра
Ставати нам прийшла пора.

Доволі скніти і страждать.
Народе мій великий, рідний,
Твоєї правди час побідний
Осяє Божа благодать.

Під прапор волі і добра
Ставати нам прийшла пора!

Микола ІСКРА

ГІМН КОАЛІЦІЇ
“СИЛА НАРОДУ”

Ти не хвилюйся, моя родино,
Що на Майдані твій юний син.
Вставай, Україно, вставай,
моя мила, вставай, Україно,
Вставай із колін!

Ми, українці, — єдина родина,
Усім, хто з народом, низький мій уклін.
Вставай, Україно, вставай,
моя мила, вставай, Україно,
Вставай із колін!

Хай вітер і сніг у лице без упину.
Між Сяном і Доном не треба нам стін.
Вставай, Україно, вставай,
моя мила, вставай, Україно,
Вставай із колін!

Думка і мрія у всіх нас єдина
Від териконів до гірських полонин:
Вставай, Україно, вставай,
моя мила, вставай, Україно,
Вставай із колін!

Мріє про щастя кожна людина.
Прагнем свободи всі як один.
Вставай, Україно, вставай,

ПОЕТИЧНІ
РИТМИ МАЙДАНУ

Жовтогаряча хвиля волелюбства і справедливості сколихнула Україну, вдарила у вікові дзвони, охрещуючи політичну українську націю ХХІ сторіччя, і щедро відлунула в слові: на редакторському столі — десятки поезій, творча адреса яких — київський листопадово-грудневий Майдан. Гарячі ще рядки, часом — кострубаті й невідредаговані, поетичний ритм і розмір нагадують гасла, що їх скандували учасники акції непокори, — але мають таку енергетичну наснаженість, що відмовляти авторам цих поезій у публікації було б непростимим гріхом. Бо сьогодні, можливо, саме на шпальтах нашої газети представлені початки поетичної антології Помаранчевої революції, яка матиме не менше значення, ніж музей, з ідеєю якого виступив славний і мудрий В'ячеслав Брюховецький і очолювана ним Києво-Могилянська академія.

Отож, любі читачі, вітаймо поетів Майдану, які не лише повертають нам традиції революційної пісні та поезії, але й фіксують невідому щедрість і щирість жовтогарячих днів.

моя мила, вставай, Україно,
Вставай із колін!

Микола СЕДНІВ,
режисер Одеської кіностудії,
м. Одеса

ГІМН СВОБОДИ

У цій народній грудневій віхолі
Помаранчеве гасло горить:
Так — свободі! Так — щастю!
Так — волі!
Так, ми — люди, й по-людськи
нам жить!
Так — свободі! Так — щастю!
Так — волі!
Так, ми — люди й по-людськи
нам жить!

Так, я з заходу! Ти — зі сходу!
Але в прагненнях всі ми єдині:
Вільним бути навіки народом
У могутній своїй Україні!
Вільним бути навіки народом
І господарем у Батьківщині!

Не здолати соборність нікому:
Ані владі, ні новим панам!
Зберегти мир у власному домі,
Українці, під силу лиш нам!
Зберегти мир у власному домі,
Українці, під силу лиш нам!

Я сьогодні, радіючи, плачу
За свідоме суспільство моє.
Над Хрещатиком жовтогарячим
Сонце віри й надії встає!
Над Хрещатиком жовтогарячим
Майоріє майбутнє моє!

У листопадно-грудневій віхолі
Помаранчеве гасло горить:
Так — свободі! Так — щастю!
Так — волі!
Так, ми — люди, й по-людськи
нам жить!
Так — свободі! Так — щастю!
Так — волі!
Так, ми — люди, й по-людськи
нам жить!

Вибір свій ми свідомо зробили.
Тож назад ані кроком не руш!
Об'єднаймо ж, браття, зусилля
І вогонь невмирущих душ!

Об'єднаймо ж, браття, зусилля
І вогонь невмирущих душ!

Тетяна СТОКОЗ, м. Київ

РЕВОЛЮЦІЙНІ
РИТМИ МАЙДАНУ

Пан Президент у ці дні небувалі
Має вигляд, як Ленін на п'єдесталі:
Довкола вирує життя океан,
Та ні слова не скаже вам істукан.

Тріщать тиранії останні твердині,
Народ диктатуру бере на таран.
Виборює волю моїй Батьківщині
Оплот України, свободи Майдан.

Українська свобода гримить
на планеті,
А Кучма у Кремль поспішив.
Путін прийняв його в туалеті
І, як не дивно, не “замочив”.

Цар Путін бере Україну на мушку
І розвертає на Київ цар-пушку,
Забувши про те, що нас годі лякати —
Кремлівська цар-пушка не може стріляти.

Путін із Кучмою був доброзичливим
І визнав бідаку “русскаяязычным”,
Щоб “зэк” і “язык” як слова-близнюки
Відродили в Росії минулі віки.

Путін Кучмі дає поради,
Що штовхають до державної зради:
На владнім Олімпі вчинити зміни,
Аби в Україні не було України.

Я у світ цей явився другого грудня
Розстрільного року у дні
многолюдні,
Коли зграї дебільні безрідних заброд
Безкарно стріляли в мій народ.

Я народився під знаком Стрільця
І справу доводити звик до кінця,

І підказую банді насамкінець,
Що добрий народ мій ще й добрий
стрілець!

І все-таки демократія розвивається
помалу,
І все-таки розумнішає
схарапуджений світ.
Недаремно Мілошевич із Гаазького
трибуналу
Передає Кучмі полум'яний привіт.

Народ християнський, ми добрі до
всіх,
Хто Господа любить у нашій господі.
Але хама у храмі терпіти — це гріх,
Ще під храмом потрібно дати хаму
по морді.

Петро ОСАДЧУК, 2—5 грудня 2004 р.

ДО КАНДИДАТА В ПРЕЗИДЕНТИ

Коли б спитали, що потрібно нині,
щоб жити краще нам в наступні роки,
сказав би: найпотрібніше в країні —
розумні, чесні і не злі чоловіки!

Ні гангстер, ні фігляр, а ні базика —
мужі несправжні, хоч які “круті”.
Єдиний шлях, що гідний чоловіка —
піднятися до подвигу в житті.

Та можна й не залазити “на небо” —
є подвиг громадянський —
кожен день:
це просто бути повсякчас таким,
як треба —
собі — господарем, слугою —
для людей!

Муж — той, хто добре робить свою
справу,
з ним не страшні стихії непогод...
Бо на таких тримається держава
і на таких надіється народ.

Є у Вас все, що Мужеві пасує,
Програма є “Врятуємо село”...
Тримайтеся ж! А ми проголосуємо,
Щоб щастя в кожен двір до нас
прийшло.

Ф. ОЛІЙНИК

* * *

Отче наш!
Стаємо на коліна!
Молиться до Тебе Україна.
За невинні
душі убійенні:
за ті, що спалені,
потоплені,
розстріляні,
що під зіркою Полин
живцем зотліли,
що в жнива голодними
у землю впали
й житнім колосом
над світом проростали...
Отче!
Молиться до тебе Україна.
Ця земля, обкрадена і зраджена
руїна...
Дивиться благально Тобі в очі.
Поможи їй вижити, наш Отче!

Ганна КОСТИВ-ГУСКА,
письменниця, депутат Тернопіль-
ської обласної ради, фракція
“Наша Україна”, м. Борщів

ПОМАРАНЧЕВИЙ ЦВІТ

Прокидайтеся, сонні! Ранок!
Наша правда народ веде.
На майдани, мої краєни,
Де дзвінкий помаранч цвіте!

Віє світом вкраїнський вітер,
Бо піднявся проти фальшу цвіт!
Помаранчеві внуки і діти
Йдуть добром оповити світ.

Ні, не будуть скніти в неволі
Й цуцувати катам ходаки —
Нескоримі та ясночолі
Юнки радісні, юнаки.

Ковалі золотої долі
В помаранчевому вогні
Ворохобникам від розколів
Нині дружно гукають: “Ні!”

“Так! — летить у пориві величним. —
Змиєм бруд і злодійську гидь!”
О, мої колоски пшеничні,
Вашим громом земля гримить!

Вже запроданці на колінах,
Страх убивць і катюг пасе.
До Свободи свою Україну
Помаранчева юнь несе!

Степан ПУШИК,
лауреат Шевченківської премії,
м. Івано-Франківськ

ПОМАРАНЧЕВИЙ КОЛІР

Помаранчевий колір —
це колір надій,
Животворне жало, незворотність
подій,

Це ранкова зоря, сонця ясного схід,
Це по терніях долі Народу похід!

Помаранчевий колір — це майбуття,
Джерело почуттів, це ознака життя,
святість правди, незламності сила,
вічний поклик, свободи вітрила!

Помаранчевий колір —
це символ Господній,
Це вогонь Прометея і виклик
безодні,
Це гідність Людини, Непокора ріки,
Це України світлоносні віки!

Любов БОНДАРЧУК,
м. Дніпропетровськ

ЦВІТЕ СВОБОДА Й БАРВА ЗОЛОТА

Голос народу — голос Божий.
Віковічна мудрість

Яка снага, який порив народу!
Чуттєва хвиля рушить береги.
Свободи барва сяє і в негоду,
Тепло сердець пропаляє сніги.

Так! Жити нам із кривою нестерпно!
Її нечистий щедро оплатив.
І в холоди ожив гарячий Серпень,
Подарував нам колір золотий.

Які натхненні і привітні лица!
Куди лукавці довго нас вели?
Квітує помаранчево столиця,
Жагою волі дихає Волинь.

Прийшла зима яскраво-акварельна,
Як море — Незалежності майдан.
Як невичерпність нації джерельна,
Вирує Україна молода.

Народе мій ! Доволі вже отрути,
Влили у плоть живу твою віки.
Не дай себе іше раз обманути,
На півдорозі, Боже, нас не кинь!

Василь ГЕЙ,
м. Луцьк

НАМЕТИ НА МАЙДАНИ

То не зборкані крила, не виплески
хвиль білопінних
Помаранчевим цвітом зметнулись
над фальшу століть —
То здіймає вітрила розгніваний дух
України
І, як море у бурю, могутнім
протестом гримить.

Час сміливців шанує, бійці
не здаються розпуці.
Коли є такі хлопці, — то будуть
набутки в борні.

У вітрах волелюбних під
живлющим дощем революції

Набирається сили і взимку наш рух
весняний.

Запеклися нам шрами колишньої
нашої долі
Після злого диктату, насильства і
чорних підлот.
Не злякать цих вітрил ні
незгодами, ані боєм,—
У єдину Вітчизну гуртується
дружний народ.

Розхитали намети до влади
останню довіру,
Й рознесуть на шматки п’єдестали
злочинних засад.
А наповнившись вітром, впадуть
на неправду, як вирок, —
Й затремтять, як приречений,
олігархічний цей лад.

То не зборкані крила, не снігу
холодного піна, —
То рішучість і сила долають
колишню печаль,
То сама Україна з вітрилами
бригантини
Піднялась, щоби мчати в омріяну
праведну даль.

Василь ДЕРГАЧ,
25.11.2004 р.,
м. Запоріжжя

РОЗПЛАТА

Коли народ виходить на майдани
І гнівно потрясає небеса, —
Тоді в душі вулканять давні рани
І меркне вся довколишня краса.

Коли народ розхитує майдани
У цілої планети на виду, —
Тоді ані гармати, ні кайдани
Не в змозі зупинить його ходу.

Коли народ запалює майдани
Вогнем, що струменіє із грудей, —
Тоді хай знають злодії і клани,
Що попелом розсиплються їх плани,
Бо грім на їхні голови впаде.

Іван БІЛИЙ, м. Донецьк

МЕНІ ТАК СОРОМНО ЗА ВАС Освітянам-януковцям

Мені так соромно за вас
І так болить мені у грудях:
— Як ви заходите у клас,
У очі дивитеся людям?

Як можна совість продавати
За гривню тую проклятушу
І Україну катувати
Та мову нашу невмирущу?

Брехнею шиті словеса
Нести незрячим велемовно?!

Це ж гріх, це бачать небеса:
Це зрада, підлість, безумовно.

Чому глаголите тоді,
Що правда кривду переборе,
І ллете в душі молоді
Отруту страху і покори?

Мені так соромно за вас
І так пече мені у грудях,
Що блудите у страшний час,
“Вождю” збираєте полюддя.

Григорій КУБОВ,
пенсіонер, колишній учитель,
смт. Муровані Курилівці

МАЙДАН НЕЗАЛЕЖНОСТІ “Народ мій є! Народ мій завжди буде!” В. Симоненко

І
Він живий! Йому достатньо крові —
Напоїти всмерть своїх катів!
Розірвати зашморг нелюбові!
Спалахнуть мільйонами вогнів!
Час настав! І заповіт Шевченка
Воскресив розтерзані серця!
Бачиш: помаранчеві знамена
Сходять над Майданом, як сонця!
22.11. 2004

ІІ
Яке велике серце в Україні!
Яка здорова кров нуртує в ній!
Не німб малюю злотно-осайний,
Нарешті бачу: стали, я к о д и н!
За стільки років стали, як один!
Старі й малі — всі — стали, як один!
Вклоняюсь низько, бо народ —
єдиний!
25.11. 2004

ІІІ
Не фанатизм — вогонь живої думки —
Краса добром осяяних облич!
Оце — народ! А не слабке відлуння!
Достойний пращурів і величі сторіч!
25.11. 2004

Олена РИЖКО

МАРШ УКРАЇНСТВА

Лінь несусвітна. Сон невтолений.
Ремство на кривди. Щедрість на
сльози.
В себе самого праця поденна.
Хто ж їх не знає?! То — малороси!

Суржик ганебний. Нище пияцтво.
Те, що так білить матері коси.
Віру руйнує. Нищить нам братство.
Хто ж їх не знає?! То — малороси!

Рабська покора. Всім — винуваті.
Ласий горох — скільки хоч
при дорозі.

Гей, українці! Гей, любі братя!
Хто ж це між нас у душі —
з малоросів?!

Приспів:
*Гей, українці! Ми ж — гонорові:
Духом не падали з древніх часів,
В жилах не бракло геройської крові,
Віра долала завади усі.
Чуєш, Європо, знов ми на часі,
Бог нам всі брами у світ одчинив.
Іде наш народ — трудівник, велет,
красень —
Світу явити небачених див.*

Слова і музика **Ореста КНЯЗЬКОГО**,
Івано-Франківська обл.

ЛИЦАРІ НАДІЇ

Волелюбний і правічний Київ,
серце української землі,
знов скликає лицарів надії
на межі гучних тисячоліть...

Клекоти орлині
чуті звіддала...
Полум’я калини
Душу звеселя.

Гей, збирайтесь, лицарі, поволі!
Творення настали вже часи:
За достойну і високу долю
Наші поєднаймо голоси!

Зробимо свій вибір
в цей знаменний день!

Ющенко — наш лідер,
Справжній Президент!

Повертайтесь, лицарі, додому, —
Творення настали вже часи:
Тож будуймо Храм, а не хороми,
Місто небуденної краси!

Господи, спасибі
За грядущий день!
Ющенко — наш вибір,
справжній Президент!
Зацвіте калина,
Оживуть поля...
Слався, Україно, —
Батьківська земля!

Микола ГУРЕЦЬ,
заст. голови Глухівської “Просвіти”

УКРАЇНА — ВОЛЕЮ НАРОДУ...

Волею народу Україна
житиме щаслива і велика —
в безкінечність долею полине,
зорі сповиваючи у вікнах...

Це майдани голосами плинуть
в наші душі молодим стремлінням.
Волею народу Україна
засвітилась у віки нетлінні...

Старше покоління і молодше
у однім пориві об’єднались —
так міцніють сили переможні,
так сніги весніють безпечальні...

Разом подолаєм чорне лихо —
піснею завітнемо досвітньо.
І моя задумлива Охтирка
поетичні обрії засвітить...

ПРИГОРНУТИСЬ ДО ПЛИНУ...

На берег ночі вихлюпнулась хвиля
і в сонних шатах заблукала...
Пізніше — в бризках сонячних
з’явилась
ранковочиста, безпечальна...
Перетекла себе і повернулась,
і пригорнулася до плину,
щоб не зросла стіна замулень
на перехрестях України...
4.12.2004

Катерина КВІТЧАСТА, м. Охтирка

Це Місто виростає не зі стін,
А з плоті Слова і людського духу,
Хоч за щитом в шоломі — воїн-тінь
Чатує кожну нашу спробу руху.

Вже пробує відтиснути плечем,
Невидиме тримаючи в правиці.
Ні, не ударить гумовим мечем —
Сміливо треба в очі подивитись!

І прояснилось — відійшов спецназ.
Нарешті радість у серцях юначих...
Мов наречена кожного із нас, —
Надія йшла в стрічках
жовтогарячих.

Станіслав ШЕВЧЕНКО

ЖОВТОГАРЯЧА ПІСНЯ

*Для композиторів і співаків
помаранчевих вулиць та майданів*

Воедино будем, українці,
Вибиратись з хижої пітьми.
Знає світ: ніколи навролінци
Не стояли і не станем ми.

Щирі ми і лагідні вдачу.
Кожен з нас — співець і працелюб.
Але нашу міць жовтогарячу
Хай ніхто не пробує на зуб!

Ні чужинці, ані яничари
Не досягнуть підлої мети.
Сам Господь від чорної примари
Нам велить свободу зберегти.

Приспів:
Ми не хочемо скніти в руїні.
Прагнем правди, злагоди, краси.
Сестри й браття, нашої Україні
Відамо серця і голоси.

Анатолій БОРТНЯК

ОЧІ ГЕННОЇ ПАМ'ЯТІ

У стінах мистецької галереї Києво-Могилянської Академії відбулася вражаюча художня виставка. Її назва “Україна від Трипілля до сьогодення в образах сучасних художників” начебто не така вже й оригінальна. Проте її саму визначає відсутність банальності, вишуканий смак, розмаїття жанрів, а також яскравий оптимізм, — усупереч трагізму. Тому й панувала тут справжня енергетика, що не тільки “дістає” гени відвідувача-українця, але й викликає глибокі почуття, які відбиті в книзі відгуків.

Атлант, що здійняв на плечі цю глибу, тримає її зараз, до того ж сподівається тримати далі, — добре знаний (обійдемося без надвисоких епітетів) художник **Олександр Мельник**. Розмову з ним пропонуємо вашій увазі, дорогі читачі.

— **Пане Олександр, книга відгуків про цю виставку з часом стане окремим історичним експонатом. Відвідувачі відзначають, що шлях від першого до останнього твору вибудовував ланцюг нашої генетичної пам'яті, — ніби лунала надзвичайно енергетична монументальна симфонія, надихаючи очі, душу, серце й розум. Яка праця передувала створенню цього дива?**

— Ідея виставки зародилася вже давно. Чимало художників України працюють в історичному

Рішучості додало те, що на- дійшов рік виборів, і наша виставка мала стати підтримкою Віктора Андрійовича Ющенка. Тоді я пішов до Києво-Могилянської Академії, і мене тут радо зустріли. Мало, що зустріли радо, — запропонували відкрити виставку в День Академії, коли на святі буде багато гостей. Таким чином на початку року почалася підготовка.

— **Пане Олександр, до виставки видано чудовий буклет із репродукціями майже всіх творів. На першій сторінці читаємо: “За сприяння Віктора Ющенка”. У чому сприяння?**

— Як тільки в стінах Академії почалася підготовка до експозиції, я звернувся до людей зі штабу Ющенка. У цьому колі знайшов справжню підтримку. Відгукнувся Роман Безсмертний, у той час —

землі нашої, пані Гальшки, що в буквальному сенсі заклала під- ґрунт Києво-Могилянської Академії, — вишукана, вдала робота... Зараз, як відомо, за площу виставки треба або платити, або щось вагоме дарувати. Тож за сприяння Ющенка особисто ця картина на віддачу подарована Могилянці (Зазначу, що відшукала в книзі відгуків запис пані Катерини Ющенко: “Я надзвичайно вражена виставкою — яка прекрасна і сумна історія нашої неньки України, скільки пережито. Дякую Вам”).

— **Ваша виставка по-особливому багатожанрова. Як вона складалася?**

— У процесі підготовки я впевнився, як багато художників працюють над темою історії в кераміці, гобелені, костюмі. Тож чи можна було не взяти історичних костюмів Людмили Семикіної, яка надихалась образами Скіфії та давньоруської київської культури? (Від себе додаю, що відвідувачів (будь то чоловік чи жінка) вражає цей одяг, де золоті головні убори з серпанком поєднуються з сукнями м'якого коричневого відтінку. Вкриті вони накладами, аплікаціями та тисненням древнього орнаменту й символіки. За сукнею відчувається жива плоть та енергія величчя жінок, їхня гідність. Нездарма відвідувачами написано, що по залах мандрують тіні мистецьких образів).

Далі — костюми Галі Забашти для Ніни Матвієнко до концерту в зв'язку з 50-річчям співачки. Художниця створила тоді приблизно 240 моделей (у тому числі й для хору та балету) — від язичницького мотиву через раннє християнство Київської Русі, далі — козацьку державу з розквітом українського бароко, аж до наших днів. Музика вистави прикрашала відкриття виставки.

— **Розміщення творів підпорядковане якійсь системі?**

— Так, нижній зал віддано періодам Трипілля, Скіфії, Давньоруської Київської держави. Верхній зал — твори, що відбивають знакові явища в процесі створення козацької держави, ренесансу українського мистецтва — і до наших

днів. Відокремлені деякі експозиції наших видатних майстрів заради акцентування на них уваги: Задорожний із його галереєю історично вагомих постатей, від Атилли до Кондратюка (за розробками якого було реалізовано висадку американських космонавтів на Місяць); Галина Севрюк з її вражаючою керамікою на історичні теми.

— **У кожному регіоні України є щось своє, унікальне, поєднане сьогоденням у рисах сучасників та сучасниць, що ми їх бачимо на вулицях міст та сіл. Від Причорноморських колоній античних греків чиїсь гени несуть риси та поставу античного Середземномор'я. Щось, чого поки не здатні досягнути, але відчуваємо, ми отримали від тих антів чи скототів, залишки поселень котрих відкопані археологами в Придністр'ї. Білявки-слов'янки, і водночас наче точнісінько з Скандинавії, і древляни, і поляни, і варяжці. Кароокі смагляві обличчя тюркського типу чи світлоокі арійці, що шокували німецьких окупантів під час останньої Світової війни...**

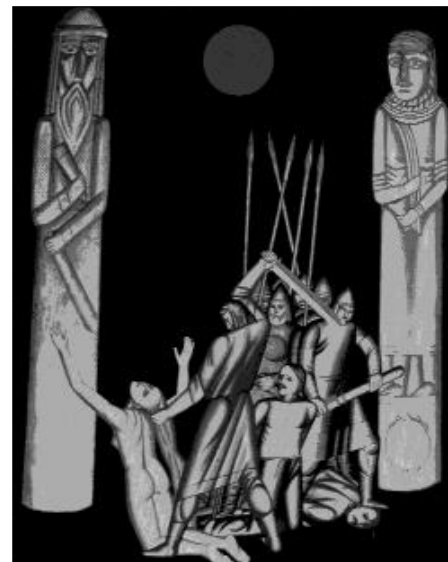
— Продовжу, що й художники нашої виставки власними персонами представляють різні регіони, наприклад: із Миколаєва — Андрій Антонюк, із Харкова — Віктор Гонтаров, Сергій Савченко — з Одеси, Дмитро Стецько з Тернополя та багато інших. Дуже багато киян.

А скільки б могло ще бути... Оскільки виставка ніким не фінансувалася, усе починалося на голому ентузіазмі, я не мав права тиснути на багатьох друзів-художників, що живуть зараз досить скрутно. Проте з ким би не розмовляв, попереджав, що вернісаж має бути підтримкою Вікторові Андрійовичу Ющенку. І тільки одне чув у відповідь: “Та що ти, Сашко, які кошти — навики, задля такої мети ми будемо тут із радістю”.

Отже, маємо всього 36 учасників. Із них — 9 лауреатів Шевченківської премії. Могло б бути більше, але обмежує площа приміщення, а також конкретність теми — історія, історія та ще раз історія. І також обмеженість моїх власних фізичних можливостей — обдзвонити, домовитися, зайнятися доставкою та безліччю інших суто технічних справ. Вибачаюсь перед усіма, хто поки що не представлений тут. Я сподіваюся, ми зробимо цю виставку періодично повторюваною. А далі, можливо, вона отримає власну постійну будівлю. Он подивіться, гниє та розпадається мистецький довгобуд біля Жовтневого палацу в Києві, а чому? (А мені пригадалося, як національні художні студії, школи, об'єд-

“Князь на князя — брат на брата”

“Ми — ідолопоклонники” (триптих): “І сотворимо”. “І жертви принесемо”. “І повернемо”.

нання почали занепадати, коли державне кермо отримав президент Л. М. Кравчук. Він, здається, симпатизує пану Януковичу, і це начебто навзаєм?..)

Було в нашій розмові піднято ще чимало гострих тем мистецького сьогодення. Наприклад, про те, що де тільки не малюють наші підлітки графіті, які беруть із американських або інших “забугрових” зразків. Графіті зараз — це молодіжна планетарна хвороба. То нехай уже наші хворіють власними зразками. Вражаючи очі з монументального полотна Олександра Мельника “Князь на князя — брат на брата” — чи ж вони в чомусь не зразок для нашого власного, сучасного графіті?

Залишилося багато нескazanого в цьому коротенькому репортажі, а саме про власне мистецькі твори. Може, іншим разом. На останок — велика подяка й шана керманічу Києво-Могилянської академії, пану В'ячеславу Брюховецькому, директорці мистецької галереї та чудовій жінці Олені Василівні, а також гостинному “wartовому” експозицій Світлані Василівні.

Розмову вела Людмила ДЕХТЯРЬОВА
Фото автора

Олександр Мельник та завідувачка мистецької галереї Києво-Могилянської академії

жанрі. Отже, мусила бути узагальнююча експозиція цих творів, але її не існувало. У нашій Академії останнім часом створено майстерню історичного живопису (керівник — Феодосій Гуменюк). Проте праця молодих художників закінчується дипломним твором, а далі? Тобто, держава зараз нічого не замовляє в цьому жанрі. Не потрібна історія України владній системі.

Ми з Феодосієм Гуменюком та іншими художниками зверталися і в Спілку художників, і в Національний музей. Але там ідея виставки не сприймалася.

— **Отже, Ви не відступили. Чому?**

— Колись я задумав виставку з ряду причин. По-перше, довести, що в нас таки є справжнє історичне національне мистецтво. По-друге, показати, як багато вже створено, а воно майже невідоме. По-третє, стимулювати молодих художників, довести їм престижність цього жанру.

І ще. У нас поки що немає безперервного ряду мистецьких творів усієї історії української землі, а є окремі, справді яскраві й майстерні роботи. Ними вивираються фрагменти нашого минулого. Виставка ж мала за мету показати, які прогалини в майбутньому належить заповнювати посеред того, що вже зроблено.

— **Виходить, мрія на Вас тиснула... поки не дотиснув іще якийсь імпульс. Який?**

Олександр Мельник біля триптиха “Русь”: “Зерна”. “Мати”. “Плач”.

ГРОШІ

Популістські дії уряду під час виборів загострили проблеми, а спроби сфальсифікувати результати волевиявлення громадян підірвали довіру суспільства до уряду й державної системи управління економікою. Звідси — дестабілізація валютного ринку та падіння гривні, пожежне зняття депозитів у банках. Сепаратистські процеси на сході з подачі Віктора Януковича для захисту своїх президентських амбіцій унеможливили навіть мінімальний контроль центру над тінювими фінансово-економічними операціями в регіоні, підсилюючи позиції місцевого криміналітету й вузьких магнатів.

Тим часом тільки цього тижня Кабмін подав на розгляд Верховної Ради доопрацьований проект бюджету—2005, де передбачається дефіцит бюджету розміром 11 млрд. грн. Заступник голови штабу В. Ющенко й голова комітету ВР з державного бюджету **Петро Порошенко** дав оцінку цьому законопроекту й висловив позицію коаліції “Сила народу” щодо підстав для його прийняття.

— Бюджет—2004 був закладений під головний макроекономічний показник — під річну інфляцію у 5,5—6,2 %. Ще в серпні—вересні ми наголошували, що у випадку реалізації авантюрної програми Прем’єр-міністра, коли робиться спроба за рахунок коштів держбюджету купити голоси виборців, будуть украй негативні наслідки для економіки. На жаль, здійснився найгірший варіант. Сьогодні навіть офіційні показники інфляції за НБУ протягом року, що минув, будуть значно перевищувати 12 %. Це означає, що кожен громадянин України заплатив цей додатковий податок, за яким немає пільг ані у ветеранів, ані в інвалідів. Україна стала біднішою на 12,7 %. Якщо ви візьмете лише споживчий кошик, кошик харчових продуктів, то ставка цього податку зросла до 25—30 %. Це означає, що та компенсація, те підвищення зарплатні, здійснене протягом останніх двох місяців, у реальних доходах населення відобразилося зі знаком “-”. З іншого боку, ми вже чітко бачимо стабілізацію на фінансово-банківському ринку. Спільними діями вдалося зупинити тенденцію від-

току депозитів, зупинки кризових явищ у банківській системі. Остаточо підтвердилося те, що основним, що спровокувало банківську кризу, були сепаратистські заяви керівників східних регіонів.

По-третє, ми чітко бачимо, що жодних проблем із виконання бюджету 2004 року не існує. Перевищується показник зростання ВВП. Він менший, аніж розрахунковий, але більший, ніж це було закладено при формуванні бюджету. Будь-які проблеми, які можуть виникнути, пов’язані тільки з тим, що влада адміністративними важелями втручається в роботу платників податків, тобто примушує сплачувати подат-

ки наперед, а зростання ВВП досягається в глибоко монополізованих галузях, які належать двом-трьом кланам. Ці клани поза законом, їх не перевіряє податкова адміністрація, і вони фактично не сплачують податків. Таке зростання ВВП ніяк не відобразалося на доходах держбюджету. Цю загрозу, я думаю, буде обов’язково знято при формуванні бюджету 2005 року, тому що програма Віктора Ющенка передбачає рівність усіх перед законом, ліквідацію корупції.

Проект бюджету на 2005 р., затверджений урядом 11 грудня, несе низку системних ризиків. Перш за все, уряд суттєво підвищив дефіцит держбюджету: в пояснювальній записці це 11 млрд. грн., у таблиці — 9,5 млрд. грн. Це означає, що на ті видатки, які запланувалися, уряд не знайшов доходів. Він просто піде на ринок із простягнутою рукою та буде брати позики. Якщо ми беремо позику

під час економічного зростання, можна уявити, наскільки складною буде ситуація, коли країна циклічно увійде в період із меншими темпами зростання чи стагнації. Таким чином, ми вже зараз перекладаємо на плечі виконавців бюджету 2005—2006 рр. набагато більший тягар. Це суперечить економічній науці й теорії. Ми сьогодні маємо приймати бездефіцитний бюджет.

Є один промовистий факт. Опозиція на чолі з Віктором Ющенком ще 15 вересня під час внесення першого урядового проекту закону про державний бюджет були абсолютно праві, що той проект не передбачав коштів на виплату так

Сфальсифіковані вибори й політична криза в державі створили підстави для маніпуляцій довкола “економічної кризи”. Команда Віктора Януковича звинуватила опозицію в діях, що спричинили економічну дестабілізацію країни, затримку у виплатах зарплат і пенсій, стрибок цін на продовольчі та інші товари, зрив надходжень до держбюджету. З іншого боку, представники опозиції ще кілька місяців тому наголошували, що політика уряду Януковича веде до активізації інфляційних процесів, уповільнення росту ВВП тощо.

званої пенсійної надбавки. Сьогодні уряд був змушений включити ці видатки, і ми вже бачимо, що дефіцит Пенсійного фонду зріс, порівняно з попереднім проектом, з 5 до 12 млрд. грн. Щоб платити цю надбавку до пенсії, уряд має піти на зовнішні ринки, позичати гроші, потім продавати приватизаційні об’єкти, знову спрямовувати це на фінансування Пенсійного фонду. Це продовження політики уряду-одноденки. Ми не бачимо жодної системи вирішення ключових проблем, запропонованих урядом: реально пропрацьованої аграрної реформи, чіткої схеми військової реформи. У такому вигляді бюджет дуже важко прийняти навіть як бюджет перехідного етапу.

Я глибоко переконаний, що навіть якщо ми приймемо цей бюджет, у лютому 2005 р. він буде дуже суттєво перероблений із ресурсним наповненням програми Віктора Ющенка, з якою він ішов на ви-

бори. Ми маємо реальні джерела фінансування цих програм.

— Наскільки відповідає дійсності твердження, що Донбас годує пів-України?

— Я не хочу сьогодні говорити про те, хто є регіоном-реципієнтом, а хто — регіоном-донором. Це не сприяє консолідації в Україні. Донецький і Луганський регіони будуть під особливою увагою майбутнього уряду. Потрібно не збільшувати доходи вугільних генералів, не сприяти запровадженню тіньових схем в енергетиці, а довести гроші для створення нових робочих місць, для підвищення рівня життя депресивних регіонів. Виді-

Януковича. Проблем із фінансуванням нашої діяльності не існувало. За два дні після відкриття рахунку “Нашої України” на підтримку Помаранчевої революції надійшли мільйони гривень від простих громадян — більше 40 тисяч громадян-донорів. До речі, останнім часом на деяких сайтах з’явилися заклики перерахувати гроші на потреби революції, були вказані рахунки, здається, Приватбанку. Ми звернулися до Генпрокуратури щодо порушення кримінальної справи проти цих самозванців. З іншого боку, абсолютна більшість наших помічників, спостерігачів, членів комісії працює на інших принципах, ніж команда опонентів.

— Наскільки реально прийняття бюджету—2005 ще в цьому році?

— Ми розуміємо, що маємо розв’язати проблему місцевих бюджетів і абсолютно переконані в тому, що повинні прийняти четвертий додаток до проекту закону про бюджет, який дозволить сесіям місцевих рад прийняти місцеві бюджети. Існує два шляхи вирішення цих проблем. Перший — коли вдасться парламенту й уряду узгодити ключові макропоказники, параметри доходної і видаткової частин. З іншого боку, мною і бюджетним комітетом ВР був внесений законопроект “Про особливості бюджетного процесу 2005 року”, яким пропонується дозволити змінити процедуру, виписану в бюджетному кодексі, і прийняти тільки четвертий додаток для того, щоб прийнялися місцеві бюджети, а відразу після президентських виборів прийняти версію бюджету. Найбільш допустимий дефіцит бюджету 5—6 млрд. грн. За рахунок чого можна дійти до бездефіцитного бюджету? По-перше, треба підняти плату за використання надр України як загальнонаrodnю власності, чітко розробити рентні ставки, зокрема на енергоносії, відпрацювати вилучення належної частки прибутку з держпідприємств. З іншого боку, треба переглянути список підприємств, які виносяться на приватизацію. З обранням Ющенка Президентом довіра іноземних інвесторів до економіки України значно зростає, і це дасть додаткові надходження в бюджет.

• **Олександр СОЛОНЕЦЬ**

ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС

Минулого тижня Верховна Рада прийняла закон про особливості застосування Закону “Про вибори Президента України” під час повторного голосування 26 грудня. Зміни, ініційовані опозицією, перекрили ходи для масових фальсифікацій, які спотворили результати другого туру виборів 21 листопада. Відповідно до статті 2 цього закону, територіальні та дільничні виборчі комісії формуються з представників кандидатів Ющенка та Януковича. Велика кількість представників технічних кандидатів відтепер не зможе впливати на перебіг виборчого процесу. Максимум, якщо вони стануть офіційними членами комісії, все ж не матимуть відповідної кількості голосів для прийняття рішення на свою користь. Крім того, цією статтею скасована норма обов’язкового проживання члена виборчої комісії в межах територіального округу або міста.

Важливою є стаття 4, у якій змінений порядок застосування відкріпних талонів. Саме з ними пов’язують наймасштабніші фальсифікації у 2-му турі виборів. Відповідно до змін у законі, буде виготовлено тільки 0,5 % відкріпних талонів, відповідно до кількості виборців. На відкріпних талонах відтепер будуть зазначати номер дільниці, територіальний округ, де був виданий талон, та територіальний округ, у якому збирається голосувати виборець. Тож якщо уродженець Макіївки Донецької області вирішив поїхати до родичів і проголосувати у місті Фастів Київської області, то вже в Сквирі йому пока-

ЗАКОН ЗАПРОШУЄ В ГОСТІ ДО ЯНУКОВИЧА

жуть на двері. До того ж, набрати пачки відкріпних талонів у кишені теж не вдасться. У паспорті чи іншому документі, який дає право голосувати, буде проставлятися штамп про отримання відкріпного талона і згодом — про голосування в тому чи іншому виборчому окрузі. Тому їхати на екскурсію до Львова мешканцям Донецька немає сенсу. Незалежно від того, де вони проголосують, зарахованим буде тільки один голос. Крім того, дільничні комісії мають звітувати перед ЦВК, скільки відкріпних талонів вони видали виборцям. При цьому невикористані талони погашаються і стають непридатними для використання. Після отримання інформації ЦВК передає територіальним комісіям інформацію про очікувану кількість відкріпників на дільницях. Виборець, який має намір проголосувати за відкріпним талоном, звертається з ним не пізніше 12 години попереднього дня голосування до ТВК із заявою про намір такого голосування. Виборці, що приййдуть до дільниці із відкріпними талонами в день голосування, але без написаної заяви в переддень, до голосування допущені не будуть. До того ж, голосувати за відкріпними талонами можна буде тільки на одній спеціально відведений ТВК дільниці в межах того чи іншого територіального округу.

Також внесені зміни до норм закону, які стосуються голосування вдома. Відповідно до статті 6, 26 грудня проголосувати за межами дільниці зможуть тільки інваліди І групи за умови попередньо написаної заяви. Усі інші виборці зможуть проголосувати тільки безпосередньо на виборчій дільниці.

Також Закон у статті 8 забороняє можливість недопущення офіційних спостерігачів до участі в роботі комісії, процесу голосування та підрахунку голосів. Спостерігач може бути виведений із дільниці за умови вмотивованого рішення лише в разі фізичного перешкоджання роботі комісії.

Стаття 11 спеціально до дня переголосування змінює порядок прийняття рішень виборчою комісією. 26 грудня засідання комісії є повноважними, якщо на них присутні не 2/3 членів комісії від її складу, а не менше половини.

Крім того, зважаючи на повідомлення від опозиції про те, що ЦВК використовувала транзитний сервер для передачі інформації від ТВК до ЦВК, депутати зрозуміли, що новітні технології в нечесних руках стають інструментом маніпуляцій голосами виборців. А тому, крім передачі інформації за допомогою Інтернету, дані з ТВК будуть передаватися за допомогою телеграфу (телетайпу). Про

фото Б. Гдаль

це йдеться в статті 12. Єдине, що я особисто знаю про цей вид зв’язку, — раніше про нього згадували у поштових відділеннях. Точніше, було написано “Пошта. Телефон. Телеграф”. Зараз у столиці пишуть “Пошта. Телефон. Інтернет”. Але, як бачимо, старий і призабутий вид зв’язку не так легко “зламати”, як найновітнішу техніку пана Ківалова, яка зараз перейшла до розпорядження нового складу ЦВК.

Щодо можливості прямого викидання пачок бюлетенів у скриньки, то, відповідно до статті 13, тепер вибори на дільниці можуть визнати недійсними, якщо в скриньках буде виявлено бюлетенів у кількості, що перевищує

більш як на п’ять відсотків кількість виборців, які отримали бюлетені.

Зміни до закону спричинили масову “мобілізацію” представників опозиції, адже відповідно до цього закону, кількість представників В. Ющенка на кожній дільниці зростає втричі. На сході ж, особливо на Донеччині, таких членів комісії було дуже мало. Чи справиться з цим опозиція? Найголовніше — на відміну від 21 листопада, тепер відбудеться зворотний рух: не східняки поїдуть із відкріпними талонами в Західну Україну, а члени комісії від Ющенка навідаються в гості до східних шахтарських регіонів. Єднання нації триває!

• **Богдан ГДАЛЬ**

ГАРЯЧА ТЕМА

24 листопада ц. р. часопис "Nature", фахова авторитетність якого незаперечна для біологів і медиків, оприлюднив статтю відомого англійського токсиколога Дж. Генрі про те, що хвороба В. Ющенка може бути пов'язана з дією ДІОКСИНІВ. Через три тижні лікарі клініки "Рудольфінерхауз" проф. Цімпер і проф. Корпан підтвердили це припущення. Концентрація діоксину в організмі В. Ющенка настільки перевищувала "нормальний" рівень, що його отруєння цією речовиною — доведений факт. Сам кандидат на пост президента під час брифінгу у Відні заявив, що з етичних міркувань до закінчення виборчого процесу не має наміру оприлюднювати всі матеріали щодо своєї хвороби. Це є його виключним (приватним) правом, яке ми всі маємо поважати. Водночас публікація в "Nature" і заява віденських лікарів спричинилися до великої кількості коментарів у друкованих і електронних ЗМІ. Це — неконтрольований процес, оскільки медіа працюють за своїми законами: сенсації — над усе. Прошу шановних читачів написаний мною матеріал розглядати як спробу компромісу між визнанням особистих прав пана В. Ющенка і розумінням того, що ЗМІ не лише можуть, а й зобов'язані інформувати громадськість про здоров'я однієї з двох провідних постатей на політичній шахівниці України. Відтак будемо чітко розрізняти дві теми. **Перша:** діоксини як об'єктивна проблема екології й медицини. **Друга:** мої суб'єктивні коментарі щодо колізії з хворобою В. Ющенка.

1. До великої групи речовин, які називаються діоксинами, належать сполуки, головною ознакою котрих є наявність кількох атомів хлору, асоційованих з атомами вуглецю. Про руйнівні властивості хлору знаємо зі шкільної хімії. Щодня можемо спостерігати їх, використовуючи багату на хлор рідину для відбілювання білизни чи відмивання забрудненого домашнього начиння. У тому й іншому випадках хлор "з'їдає" те, чого ми хочемо позбутися. Хімічна структура діоксинів на порядки підвищує аг-

ВІДЕНСЬКА КЛІНІКА, КИЇВ - СЬКИЙ

ресивність хлору. Ці сполуки є надотрутами, універсальними клітинними токсинами, здатними нищити живе скрізь і завжди.

2. Природа сама по собі не творить діоксинів, вони мають виключно техногенне походження. Для утворення діоксинів мають реалізуватися три передумови: наявність органічних сполук, хлору і високої температури. Найбільшу кількість діоксинів продукують технології, пов'язані з металургією, переробкою нафти, виробництвом паперу, знежиренням металів у машинобудівній промисловості, спалюванням побутового сміття (зокрема пластмасових пляшок і каністр, упаковок від соків і молока). На превеликий жаль, діоксини виникають при знезараженні хлором питної води.

3. Подібними до діоксинів чи такими, в яких діоксини стають супутніми домішками, є гербіциди і дефоліанти, які вироблялися для сільського господарства. З цим пов'язана одна з ганебних сторінок в історії людства — масове використання армією США дефоліантів, відомих під назвою 2-4-Д (два атоми хлору) і 2-4-5-Т (три атоми хлору), у війні проти В'єтнаму. Ці сполуки, знищуючи рис і ліс, позбавляли в'єтнамців їжі та прихистку, але то була лише половина правди. І 2-4-Д, і 2-4-5-Т, і мікродози наявного в них діоксину труїли вояків, жінок і дітей (навіть тих, які ще не народилися). Не з кращого боку показали себе хлорні дефоліанти і при їх мирному використанні в невеликих концентраціях у деяких регіонах США та в Колумбії. За оцінками екологів, сьогодні глобальне забруднення діоксинами є таким, що його можна порівняти з наслідками ядерного конфлікту. Всі ми живемо (виживаємо? дожи-

ваємо?) у "діоксиновій цивілізації".

4. Характерною ознакою отруєння діоксинами є те, що лікарі називають ХЛОРАКНЕ. Йдеться про специфічні вугрі (аспе), спричинені дією хлоровмісних сполук (chlor-аспе). Термін цей виник ще в 40-их роках минулого століття, але його й досі немає в медичній енциклопедії. Тривалий час вважалося, що йдеться про професійну патологію невеликої кількості людей, причетних до виробництва хлорфенолу і нафталіну. Але... У 70-их і 80-их роках хлоракне стали однією з ознак, при наявності якої американські вояки отримували грошову компенсацію за шкоду, завдану їхньому здоров'ю контактом з 2-4-Д і 2-4-5-Т у В'єтнамі. Після аварії на хімзаводі в Севезо (Італія, липень 1976 р.) кілька кілограмів діоксину потрапили в повітря. У подальшому хлоракне виникли у 187 людей, що надихалися отрути. Про хлоракне тепер знаєте і ви, пані та панове, бо бачите це лихо щоразу, коли дивитися на сьогоднішнє обличчя В. Ющенка.

Увага! Переходимо до питань, відповіді на які не можуть вважатися однозначними (та обговорювати які я маю не більше й не менше права, ніж кожна людина, що одержала лікарський диплом).

1. Знаючи лише те, про що можна було дізнатися з дискусій у Верховній Раді та їх висвітлення в ЗМІ, чи можна говорити, що патологія у В. Ющенка спричинена дією зовнішніх чинників токсичної природи, а не є наслідком його хронічних захворювань, порушень дієти, застосування косметичних засобів, герпетичної інфекції? Моя відповідь: так, я в цьому переконаний (і був переконаний задовго до остаточного висновку віденських колег).

2. Знаючи, що деякі європейські та американські фахівці вважають доцільними подальші пошуки аргументів для підтвердження "діоксинової гіпотези", чи можемо погодитися з ними? Так, можемо. Діоксинів багато, а хлоракне можуть провокувати і т. зв. ФУРАНИ (ще одна хімічна мишоловка).

Власне, і проф. Цімпер говорив про можливість комбінованої дії кількох речовин, відтак подальші дослідження можуть бути доцільними для корекції в лікуванні.

3. Чи вже сьогодні можна говорити про навмисне отруєння В. Ющенка його політичними опонентами (ворогами)? Формально — ні, бо це мають довести слідство і суд. Моя особиста думка — так, нашого кандидата хотіли тимчасово (чи назавжди) вивести з виборчих перегонів. Додам, що зроблено це грубо: діоксини тривалий час лишаються в організмі, і їх можна ідентифікувати. У ЗМІ обговорювалося припущення, що до цієї справи причетні "майстри" з колишнього КДБ СРСР. Якщо це правда, то вони не такі вправні, як ми думали.

4. Чи відомо щось про виробництво діоксинів для потреб радянських спецслужб? Прямої інформації немає, опосередкованої — багато. Відомо, наприклад, що з 1965 по 1967 роки в Уфі працював цех із виробництва 2-4-5-Т. Уже через кілька місяців після його запуску почалися масові захворювання робітників, а хлоракне стали найпершими симптомами отруєння. Куди поділося те, що встигли виробити?

5. Чого можна чекати в ситуації, що склалася, від тих спеців, які за будь-яку ціну намагаються дискредитувати висновки віденської клініки? Усього не передбачити. Але (і вже чути такі голоси) йтиметься, що хлоракне виникають лише при тривалому (а не одноразовому) застосуванні діоксинів. Відтак — увага! — підозра має впасти на людей "з найближчого оточення" В. Ющенка. Скажімо, на тих, хто стояв поруч із ним на Майдані... Для всіх тих, хто хоче персвідчитися, що це неправда, наводжу адреси кількох інтернет-сайтів (насправді їх набагато більше): www.medline.ru/monograf/toxicology/p7-selectivetoxicity/p2.shtml www.new-sletter.iatp.by/ctr_16.htm www.for-ua.com/forum/read.php?1?419711.

• **Володимир ВОЙТЕНКО**, професор

РУКА МОСКВИ

ДО ОТРУЄННЯ ЮЩЕНКА ПРИЧЕТНИЙ КРЕМЛЬ?

Підозри підтвердилися — Ющенка отруїли. І як не намагалися українські чиновники висувати все нові версії причин погіршення самопочуття лідера опозиції, збиткуючись над хворою людиною, австрійські медики за допомогою багатьох спеціалістів з усього світу довели істинну причину хвороби. Керівник австрійської клініки "Рудольфінерхауз" Міхаель Цімпер зазначив, що після довготривалих досліджень у спеціалістів немає жодних сумнівів — мова йде про отруєння діоксинами. За словами лікарів, від цього отруєння Ющенко померти не міг. "Однак, якщо не були б застосовані своєчасні заходи, то все могло закінчитися трагічно", — сказав Цімпер. Лікар Ющенка Микола Корпан зазначив, що клініка "Рудольфінерхауз" при вивченні аналізів співпрацювала з Англією, Францією і Німеччиною для того, щоб діагноз був об'єктивним. Як повідомив народний депутат Олександр Третяков, фахівці клініки абсолютно впевнені, що це було отруєння діоксином, вміст якого був менше ніж один міліграм. Він повідомив, що на початку захворювання печінка хворого була збільшена в 12 разів. Як зазначили лікарі, абсолютно нескладно дати таку кількість у супі, який містить вершки або сметану. Зараз, за їхніми словами, лідер української опозиції повністю працездатний і йому нічого не загрожує. Водночас лікування наслідків хвороби на обличчя займе тривалий час. За словами Хуберта Пембергера, дерматолога "Рудольфінерхауз", це приблизно два—три роки.

Навіть після офіційного оприлюднення причини отруєння, російські ЗМІ та деякі українські політики піддали сумніву висновки провідних світових спеціалістів. Сам же Ющенко зазначив, що отруєння — це акт політичної розправи над ним. Водночас зауважив, що почуватися добре. Спікер Верховної Ради Володимир Литвин на запитання журналістів про можливість розгляду питання отруєння Ющенка зазначив, що "в цій темі мають розбиратися компетентні спеціалісти. Але оскільки вона набула публічності, то в ній потрібно ставити крапку". Захід емоційно відреагував на підтвердження факту отруєння Ющенка. "Це дуже шокує новина, це нас дуже турбує", — сказав генеральний секретар Ради Європи Террі Девіс. Водночас, за повідомленням "Української правди", колишній полковник радянського КДБ Олег Гордієвський, який також працював на британські спецслужби, а в цей час живе в Лондоні, вважає, що немає жодних сумнівів у причетності Москви до отруєння діоксинами Ющенка. За його словами, Україна не має своїх отрут. Як зазначає Гордієвський, "КДБ у Москві не має дозволу надсилати отрути іншим державам самостійно, виходить, їм треба було подавати прохання до найвищого керівництва країни, політичного керівництва".

ЩОДЕННИК ВР

ГЕРОЙ УКРАЇНИ

Новий Герой України — спікер парламенту Володимир Литвин вважає, що бюджет треба прийняти ще до нового року, щоб відбувалися соціальні виплати. А вже наступний Президент та уряд будуть вносити до нього зміни. Також Литвин вважає, що кандидатура Володимира Стельмаха на пост голови Нацбанку України набере конституційну більшість голосів — "тому що він — професіонал". Але більш цікавими були його заяви на політичну тему. На його думку, інавгурацію новообраного Президента треба провести ще до свят, (звичайно, якщо не буде ніяких судових процесів).

Цікавою була відповідь спікера на запитання російського журналіста про нібито фінансування виборчої кампанії Ющенка американським Конгресом: "українське законодавство цього не передбачає, жодних скарг у судах із цього приводу я не бачив і вважаю такі заяви безпідставними".

Отруєння кандидата в президенти для нього — вже остаточний факт, і все це свідчить про рівень політичної культури в Україні. Головне зараз — повернути здоров'я постраждалому, а сам він

продемонстрував, що має для цього великий потенціал. А ось заяви іншого кандидата в президенти, Віктора Януковича, Литвин вважає логікою передвиборної боротьби. Ніхто з політиків у період виборів не хоче мати причетності до влади, та в той же час мріє належати до неї.

Внесення в Державну Думу Росії проекту закону про спрощення входження федерацій до складу Росії В. Литвин назвав її правом. На його думку, в Україні немає підстав для створення федерацій, та й українська Конституція цього не передбачає.

• **Ірина КОЛЯКА**

ФУТБОЛ

“Байер” (Лeverкузен, Німеччина) — “Динамо” (Київ, Україна) — 3:0

Після Чемпіонату України на зимові канікули пішла й Ліга чемпіонів. Хоча для українських клубів це вже не суттєво. Адже ні донецький “Шахтар”, ні київське “Динамо” не змогли пробитися до наступного кола змагань. Так що чергова футбольна весна для українських клубів пройде без Ліги чемпіонів — найпрестижнішого кубкового турніру. І знову доводиться констатувати той факт, що нам не вистачило якоїсь дрібниці, щоб бути серед 16 щасливчиків, яким удалося подолати груповий турнір. Серед двох представників від України, які брали участь у Лізі чемпіонів, найреальніші шанси на вихід із групи були в київських динамівців. Незважаючи на те, що в нас у групі були такі європейські гранди як “Реал”, “Байер”, “Рома”, кияни змогли не лише гідно зіграти, а й майже всю лідерську гонку очолювати турнірну таблицю. Проте доля зіграла з нами злий жарт. Так склалося, що кияни набрали десять очок, і цього мало вповні вистачити для виходу з групи. Але знову якесь прокляття в останніх матчах. Питання “Чи пройдемо ми далі, ніж завжди?” для динамівців в останніх сезонах мало вирішитися в заключному матчі. Для підопічних Йозефа Сабо у виїзному протистоянні з “Байером” головним і життєво важливим завданням була б нічия. Можливо, тому динамівці, запрограмувавшись на цей результат, не змогли показати того футболу, який демонстрували впродовж попередніх п'яти матчів. Були ще варіанти, коли, навіть програвши в Лeverкузені, ми могли б пройти далі. Для цього “Рома” на своєму полі повинна була переграти “Реал” або принаймні зіграти внічию. Але чомусь у подвиг “Роми” не вірилося. Довелося самим кувати своє щастя. Кували, як могли, але не виходило. І поразка в Лeverкузені — цілком закономір-

ний результат. Не знаю, про яку перемогу над “Байером” міг говорити Сабо, але факт залишається фактом. Кияни не показали того футболу, який ми бачили в їхньому виконанні в попередніх матчах. Із гри випала фактично вся команда. А все тому, що ми грали невмотивовано. А лeverкузенці тисли, вони мали не менше за киян бажання потрапити в Лігу чемпіонів і таки свого досягли. Тричі Олександр Шовковському доводилося виймати м'яч із сітки воріт, і тричі кияни розпочинали з центру поля, але — безрезультатно. До речі, високої оцінки заслужила гра українця у складі “Байера”. Андрій Воронін асистував товаришам і при цьому сам зумів відзначитися. Дожилися, що нам уже українці забивають! Але навряд чи можна зараз говорити, що ми програли цей матч і програли Лігу чемпіонів. Пригадаймо лише гру киян на виїзді проти того ж “Реала”: ми були не гіршими за королівський клуб і по

праву заслуговували принаймні на нічийний результат — це визнали й самі “королі”... Динамівці пропустили один м'яч, і цього було достатньо, щоб програти. А в домашньому матчі з тим же “Реалом” не вистачило мізеру, аби “дотиснути” іменитого, проте, як самі в тому переконалися, поборюваного суперника. От цих втрачених очок і не дорахувалися ми на фініші, тому й продовжимо тепер боротьбу за менш престижний кубок — УЄФА. Ну що ж, такий він, футбол...

“Шахтар” (Донецьк, Україна) — “Барселона” (Іспанія) — 2:0

Інший представник від України, донецький “Шахтар”, також не зміг вибороти собі місця в 1/8 Ліги чемпіонів. Тоді, коли динамівці в останньому матчі групового турніру вирішували гамлетівське питання: Ліга чемпіонів чи Кубок УЄФА — у донецчан справи були набагато скрутнішими. Путівки до 1/8 Ліги

чемпіонів уже давно собі забезпечили “Мілан” із “Барселонаю”, тому гірники могли розраховувати лише на УЄФА. Але й тут — не все так просто, як здавалося на перший погляд. Адже шотландський “Селтік” не збирався просто так віддати шахтарям цю нагоду. Тому довелося свою долю вирішувати самим. А завдання було досить серйозним. Потрібно було обіграти на своєму полі “Барселону” і розраховувати, що “Селтік” не зможе виграти в “Мілана”. Глобальне завдання, а куди подінешся?! Враховуючи політичну ситуацію, що вирувала в Україні, каталонський клуб клопотав до УЄФА про можливість перенесення матчу, але в проханні було відмовлено. До Донецька каталонська команда прибула без своїх явних лідерів і вирішила обіграти гірників експериментальним складом. Однак не вийшло. Вмотивований суперник запропонував атакуючий футбол гостям, а спини-

ти доленосні атаки донецчан ставало дедалі важче. Уже на чотирнадцятій хвилині зустрічі господарі повели в рахунку. Нігерійський легіонер Джуліус Агахова без перешкод “пробив” воротаря, наблизивши свою команду до такої бажаної і жаданої перемоги. Однак часу ще залишалося вдосталь, аби докорінно змінити ситуацію. Гірники ж не збиралися грати на утримання рахунку, а продовжували шукати щастя поблизу воріт суперника і таки знайшли його. Через вісім хвилин після першого голу “винуватцем” забитого м'яча знову став Агахова. І на цьому можна поставити крапку. Рахунок більше не змінювався. У другому таймі матч трохи втратив колорит, а на другій, доданий арбітром, хвилині, каталонці могли принаймні скоротити рахунок із пенальті, та переграли донецького воротаря виявилось непростим. Тож вагома перемога не залишила гірників поза бортом євролігових баталій. Так що на зимові канікули можна йти зі спокійною душею. Тим паче, що в перенесеному матчі Чемпіонату України гірники зуміли переграли мариупольський “Іллічівець” і повернути собі першу сходинку в турнірній таблиці.

Загальний підсумок такий: на весні три українські клуби продовжать боротьбу в європейському Кубку УЄФА. Це — “Динамо”, “Шахтар” та дніпропетровський “Дніпро”, який уже давно забезпечив собі місце у весняних єврокубкових баталіях.

БОКС

Чемпіон світу в супервазі Віталій Кличко відстояв свій титул чемпіона за версією WBC. Ще задовго до поєдинку Кличко-старший заявляв, що перемогу в двобої присвятить українському народу, який у скрутний для держави час відстоює демократію. І слова свого таки дотримав. На ринг Віталій вийшов не в помаранчевих трусах із написом “Ющенко — Президент”, а з помаранчевою хустинкою, яка, мабуть, і слугувала боксеру додатковим стимулом для здобуття перемоги. Спостерігаючи за поєдин-

ком, укотре переконуєшся, якими стійкими є темношкірі боксери-професіонали. Уже в першому раунді суперник Віталія після серії потужних ударів побував на підлозі. Але швидко оговтався і продовжив боротьбу, ніби нічого й не сталося. Нашого боксера аніскільки не знітила така ситуація. Бій він побудував грамотно, досконало й головне — цікаво. Зустріч тривала вісім раундів, упродовж яких Денні ще тричі доводилося опинятися на підлозі, але варто відзначити, що, темношкірий боксер, встаючи після таких нокдаунів, ставав дедалі агресивнішим. Проте у восьмому раунді справу було зроблено. Чергова серія ударів — і

переможений Вільямс на підлозі. Суддя не ризикнув продовжувати бій, програв Денні Вільямс був очевидним.

За кілька хвилин після перемоги Віталій Кличко попросив у глядачів плакат із написом “ТАК, ЮЩЕНКО”, на фоні якого було зроблено декілька знімків. Ще варто відзначити що вся команда Віталія була в помаранчевих кольорах. А щодо глядачів, — то поміж них знайшлася велика група українців, які спостерігали за двобоєм, розмахуючи помаранчевою символікою. В інтерв'ю одному з американських телеканалів Віталій Кличко так прокоментував результат поєдинку:

— Я дуже щасливий, що сьогодні отримав перемогу. Я довів, що я — чемпіон. Своєю перемогою у цьому двобої хочу висловити підтримку народові України, який на моїй Батьківщині бореться за демократичні права. Я виконав свою обіцянку і підтримав тих людей в Україні, які відстоюють свою свободу.

Щодо самого бою, то, в першу чергу, я здивований, що Вільямс, пропустивши стільки потужних ударів, так довго тримався на ногах. У нього дуже міцне підборіддя. Так, я визнаю, що після першого раунду вже відчув утому, але ми з тренером визначили тактику, якої я дотримувався. Я готовий був боксувати всі 12 раундів.

— 3 ким Ви тепер хотіли б зустрітись на рингу?

— Я — чемпіон світу і цим дуже гордий. Зустрітись на рингу я готовий із будь-яким боксером, який носить чемпіонський титул за іншою версією.

У неділю вранці Віктор Ющенко привітав Віталія Кличка з перемогою, яку той здобув у бою з Денні Вільямсом, від-

стоючи титул чемпіона світу в суперважкій вазі за версією WBC. Віктор Ющенко разом із дружиною, перебуваючи у Відні, спостерігали цей бій у прямому ефірі. Ющенко зізнався, що, хоча дуже вболівав за Віталія, але ні хвилини не сумнівався в його перемозі. У привітанні кандидат у президенти подякував братам Кличкам за підтримку і сказав, що йому дуже приємно, коли за ним стоять люди з такими прізвищами.

● Матеріали підготував
Олександр ТРАВ'ЯНКА

СЛОВО Просвіти

Засновник: Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка.

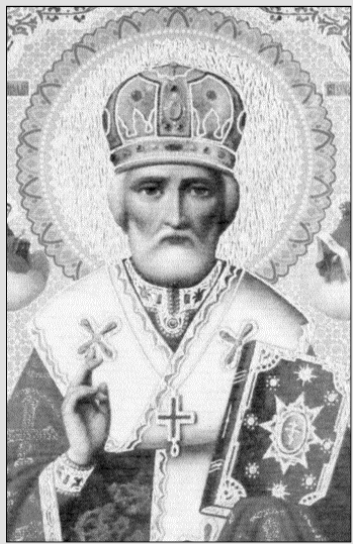
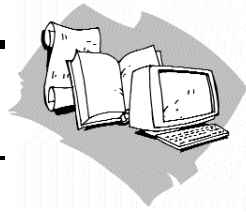
Регістраційне свідоцтво КВ № 4066 від 02.03.2000 р.

Головний редактор Любова Голота.
Шеф-редактор Павло Мовчан.
Редколегія: Л. Голота, Я. Гоян, П. Мовчан,
А. Погрібний, О. Пономарів, І. Юшук.
Комп'ютерна верстка:
Ірина Шевчук.

Адреса редакції: вул. Хрещатик, 10-Б, м. Київ, 01001.
Тел./факс 228-01-30. E-mail: slovo_prosvity@ukr.net
http://slovo.prosvita.com.ua
Передплатний індекс 30617.
Видруковано з готових фотоформ на комбінаті

Редакція листується з читачами тільки на сторінках газети і надіслані рукописи та світлинки не повертає. Залишає за собою право редагування та скорочення текстів.

НЕХАЙ Св. МИКОЛАЙ ЗАВІТАЄ У ВАШ ДІМ!

Всеукраїнське товариство “Просвіта” до дня св. Миколая проводить свято для дітей.

У програмі — вистава “Карнавал казок в Україні”. Захід відбудеться **18 грудня о 12 год.** у Київському державному театрі оперети.

Запрошення та квитки можна отримати в приміщенні секретаріату ВУТ “Просвіта” за адресою: м. Київ, вул. Хрещатик, 10 б, тел. 228-40-50.

ЗАЯВА ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

Товариство “Просвіта” може з упевненістю стверджувати, що період становлення української нації як складової європейської спільноти з властивими їй демократичними основами завершився. Ми пересвідчилися, що монолітний і самодостатній український народ готовий захищати свою гідність, правду й демократію. Демократичні принципи стали для нас фундаментальними, тому ми більше не будемо мовчки споглядати будь-які шахрайства влади.

Влада, зокрема Президент України, свідомо ігнорувала ухвали Верховної Ради України про відставку уряду Януковича, заміну складу ЦВК, ухвалу Верховного

Суду України про масову фальсифікацію виборів протягом 14 днів Помаранчевої революції. А згодом різко змінила позицію. Проте й досі не всі питання вирішено: залишаються пункти, які не можуть характеризувати суспільство як демократично здорове.

Ми зобов'язані боронити власні права та національні інтереси. Україна — єдина, неподільна не лише за Конституцією, а й історично. І ми ніколи й нікому не дозволимо крвати її навпіл чи по четвертині.

Всеукраїнське товариство “Просвіта” ім. Тараса Шевченка вимагає від Президента України:

1. негайно притягти до кримінальної відповідальності сепаратистів, ініціаторів розшматування України — голів Харківської, Донецької, Луганської та Одеської областей.

2. Колишнього голову ЦВК С. Ківалова притягти до кримінальної відповідальності як одного з головних організаторів фальсифікацій виборів нового Президента України.

3. Сформувати новий уряд, який буде обстоювати національні інтереси України, зокрема в гуманітарній сфері.

Центральне правління
2004 року, м. Київ

РЕГІОН

Після 13-ої річниці незалежності України ми з гіркою і болем констатуємо, що ця незалежність була формальною. Ми стали свідками нарощування антиукраїнських сил, активізації московсько-імперського чинника у зовнішній та внутрішній політиці держави.

Досі державна політика не сприяла вихованню патріотів, готових захищати свою Вітчизну. Ми спостерігали моральне розтління молоді, стирання меж між мовною культурою народу і злочинного світу: агресивне входження у побут жаргонізмів і нецензурної лексики. Відкинута ідея виховання на національному ґрунті, на народних традиціях, на добрі та гуманізмі. А брак національної свідомості веде до національного безпам'ятства, нехту-

ЗВЕРНЕННЯ ДО

вання оберегами духовності заради споживацького існування.

Усе це спонукає глибоко задуматися над майбутнім, перейнятися болем і тривогою за долю України, а значить, — і свою долю.

Ми мусимо усвідомити себе нацією з древньої історією, культурою. Адже саме так, на національній основі, формуються нині держави світу. Вони захищають свої національні інтереси.

Ми повинні привести до влади людину, яка допомогла б українцям згармонізуватися з цією світовою тенденцією, гуманіста, який міг би гарантувати наші конституційні права на працю, освіту, охорону здоров'я, на захист честі та гідності не на словах, а на ділі.

Ми повинні довести, що ті 90 % народу України, які на референдумі 1 грудня 1991 року висловилися за незалежність держави, сьогодні хочуть обрати своїм лідером українця-патріота, готового працювати в ім'я розквіту цієї держави.

Хочемо бачити керівником країни особу з незаплямованою біографією, людину з чистою совістю, яку б ми любили, поважали та шанували, за здоров'я якої молилися б Господу.

Ми закликаємо всіх підтримати на виборах 26 грудня 2004 року кандидатуру Віктора Ющенка, бо впевнені, що знайдемо в його особі самовідданого захисника української державності та національної духовності, прав і

свобод усіх громадян України. Віримо, що наші слова дійдуть до розуму і серця кожного, хто прагне жити на справді вільній, незалежній, багатій економічно й духовно землі, хто бажає щастя й добробуту своїм дітям.

Час мрій та надій минув. Настала пора діяти!

Пам'ятаймо: за вільну, незалежну Україну полягли сотні кращих синів і дочок. Не згн'яємо їх ідеалів, не зрадьмо їхньої пам'яті!

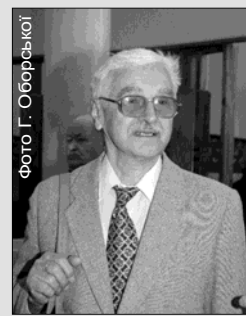
Віктор Ющенко назвав свій план дій “Десять кроків назустріч людям”. Зробімо свій рішучий крок назустріч йому!

І хай над нашою багатостраждальною землею засяє, нарешті, зірка справжньої свободи й людського щастя!

● **Луцька МО ВУТ “Просвіта” ім. Т. Шевченка**

ПОСТАТЬ

НАВЧИТИСЯ ЦІНУВАТИ

13 грудня — день народження пана Євгена СВЕРСТЮКА, доктора філософії, головного редактора газети “Наша Віра”, голови українського ПЕН-клубу, лауреата Шевченківської премії. Почесний звань вистачило б на багатьох. Але найголовніші його подвиги відбиті навіть не у званнях і статусах, а в повазі та захопленні, які викликає він у своїх сучасників.

Дивуюся нашій системі освіти, яка вибирає з-поміж усіх визначних постатей нашої епохи кількох, робить з них монументи — і вважається, що молоді знає представників сучасної української еліти. А феноменальні особистості, з якими нам випадає честь ходити по одній землі, залишаються невідомими.

Може, це мені пощастило з навчальним закладом, який знайомив своїх учнів не тільки з офіційно затвердженими в підручниках української літератури та історії постатями, але й із живими цікавими людьми.

Побачивши пана Євгена вперше, я здивувалась: він не був схожим на тих, кого звичай зараховують до лав великих. Скромний на вигляд, неквапливий у рухах, спокійний та виважений, він, здавалось, не міг бути тим, про кого нам із таким натхненням розповідав куратор. Зрештою, я збагнула, що то надзвичайний дар — знати про свою мудрість, свій досвід, відчуваючи себе частиною історії, жити звичайним життям — і не ставити себе на п'єдестал, не хитатися в політику і не привертати уваги до своєї особичимось, окрім постійної праці.

Я дивилася в очі цій людині... Він пережив стільки, та не перестав вірити у свою ідею, не перестав діяти, писати. Його слова — мудрі, і той, хто має бажання ті слова чути, — чути їх. Виваженість, неквапливість його мови одразу каже, що для нього головне — висловити думку, а не зацікавити слухача ораторськими прийомами. Адже саме за слово його було ув'язнено за радянських часів, думки його настільки глибокі, що не даремно здалися небезпечними радянським чиновникам.

“Він — людина найвищої проби, — каже про пана Сверстюка письменниця Ірина Жиленко. — І поки існують такі люди, цей світ ще не зовсім пропащий. Кожному з нас завжди треба мати якусь іншу людину, на яку можна дивитися знизу вгору. І Сверстюк для мене — один із таких людей, той, на кого можна рівнятися. Зараз я більше не бачу таких особистостей, які би повністю поступилися своїм заради загальної і розчинилися у своїй ідеї, в своєму труді, в ідеалах”.

Коли людина жива, рідко шанують її талант. І хоч пан Євген поцінований державою — він є лауреатом Шевченківської премії, — проте його твори невідомі широкому колу людей. І хотілося б, щоб його ім'я було серед тих, кого назве будь-яка пересічна людина, відповідаючи на прохання назвати найвидатніших українських діячів сучасності. Бо ті, хто знають цю людину, вважають її живою легендою.

● **Марія КИСЕЛЬОВА**

ЛУГАНСЬК НА НОВОМУ ЕТАПІ БОРОТЬБИ

5 грудня 2004 року в Луганську відбувся мітинг на захист вільного волевиявлення громадян і на підтримку Віктора Ющенка. Організаторами мітингу були обласний штаб В. Ющенка, фракція “Сила народу” Луганської міської ради, обласне об'єднання товариства “Просвіта”, обком Соціалістичної партії України й організація “Східна громада”.

В акції взяли участь понад дві тисячі луганчан.

Серед промовців — активісти й симпатичи “Просвіти” — директор луганської СШ № 59, депутат міської ради Юрій Принь, поет, член Національної спілки письменників України Іван Низовий, заслужений артист України Іван Шербул, Дмитро Павліш, який знає напам'ять увесь Шевченків “Кобзар”, кандидат історичних наук Ольга Борисова, кандидат філософських наук Юрій Козовський, перший голова обласного Руху, кандидат філологічних наук Ірина Магрицька, голова обласної філії Асоціації дослідників голodomорів в Україні, та кандидат географічних наук Юрій Кисельов, який очолює Луганське міське об'єднання ВУТ “Просвіта”.

Учасники акції наголошували

Умови діяльності ющенківців на крайньому сході України нелегіт, адже свавілля влади не має меж: це й жорстоке побиття учасників мирних акцій і порушення правил ведення передвиборної агітації.

на визначальній ролі виборчих комісій у забезпеченні справедливих виборів. Усіх, хто відстоює ідеали свободи й демократії, закликали до участі в складі виборчих комісій.

А ДО ТОГО

4 грудня студентів деяких навчальних закладів за вказівкою адміністрації зігнали в так званий “живий ланцюг”, що нібито мав “об'єднати Донбас” від Луганська до Дебальцевого. Адмінресурс досі залишається серйозною перешкодою проведенню вільних виборів Президента України у східних областях. Тому звертаємо увагу керівництва Всеукраїнського товариства “Просвіта” імені Тараса Шевченка на необхідність посилення роботи у східному регіоні, де особливо потрібні досвідчені спостерігачі й агітатори, які б могли вплинути на настрої зомбованого владою населення.

“БЕСПРЕДЕЛ”

У той час, коли в столиці та більшості областей України події неухильно наближаються до пе-

ремоги українського народу, східний регіон залишається оплотом антидержавницьких реакційних сил. Прикладом може бути Луганщина, де 11 грудня перебував “прем'єр-міністр” у відпустці Віктор Янукович.

Зранку на Театральну площу Луганська з'їхалися організовані групи прихильників провладної кандидата в президенти з усієї області, про що свідчили таблички “Білоукраїнщина — за Януковича”, “Свердловськ — за Януковича” тощо. Присутніми виступив голова обласного штабу “біло-синіх”, він же — начальник облуправління культури та мистецтв, антинародний артист Михайло Голубович, промова якого, досить нестримана й зла за тональністю, була присвячена, головним чином, паплюженню Віктора Ющенка й тих, хто його підтримує. Сотні тисяч учасників акцій протесту на Майдані Незалежності були названі “оранжевим натовпом”, а все, що відбувається в Києві, — “беспределом”. Учасники мітингу на чолі з В. Януковичем не мали поваги й до рішення Верхов-

ного Суду України.

Про дух, який панував на мітингу януківців свідчить те, як розлючені люди з натовпу брутально ображали активістів “Просвіти” Ірину Магрицьку, яка в помаранчевому шарфі випадково опинилася поміж них.

Напередодні Михайло Голубович виступав на обласному радіо, після чого були запитання й відповіді. Зміст явно заздалегідь підготовлених редакцією запитань радіослухачів зводився до того, що на Луганщині буцїмто не було ніяких порушень виборчого законодавства, що на схід іде “оранжева чума”, що “ми повинні бути сильнішими” тощо. На жаль, талановитий актор укотре виявив свої антиукраїнські погляди і схильність до сепаратизму.

Обласний штаб Віктора Ющенка, побоюючись провокацій і нового побиття людей, відминив запланований на 11 грудня мітинг прихильників народного президента. Але ющенківці не складають крил, готуючись до нового етапу роботи й боротьби — у виборчих комісіях.

● **Прес-центр Луганського ОО ВУТ “Просвіта” ім. Тараса Шевченка**

СЛОВО ПРАВДИ

10 грудня 2004 року в приміщенні Українсько-канадського центру “Відродження” відбулася творча зустріч викладачів і студентів Луганського національного педагогічного університету імені Тараса Шевченка із заслуженим артистом України, одним із провідних акторів Луганського обласного академічного українського музично-драматичного театру Іваном ШЕРБУЛОМ. Організатори — Луганське обласне об'єднання ВУТ “Просвіта” і Студентський клуб університету.

Іван Шербул — актор, композитор і співак — виконав пісні на слова українського поета з Луганська Олега Орленка (зокрема, “Гімн Лу-

ганщини”, який “не сподобався” обласній адміністрації) та інших авторів, відповів на численні запитання присутніх. Не дивина, що йшлося про останні події в Україні, адже заслужений артист упродовж тижня перебував у Києві, в самому епіцентрі Помаранчевої революції. Іван Петрович брав участь у пікетуванні Верховної Ради, облозі Кабінету Міністрів, мітингу на підтримку дій Верховного Суду.

Відповіді Івана Шербула засвідчили мирний характер сучасної української революції, одухотвореність і піднесений настрій сотень тисяч людей на Майдані Незалежності, їхню рішучість іти до Перемоги. Митець спростував вигадки про те, що учасники акцій нібито вийшли на Майдан, аби заробити грошей, що акцію спонсоровано Америкою, не кажучи вже про менінгітні апельсини та іншу маячню.

Виступ Івана Шербула викликав невідомий інтерес чималій аудиторії. Деякі зі студентів самі побували на Майдані Незалежності. Інші, збиті з пантелику брехливою пропагандою луганської обласної влади, були здивовані почуттю правдою про Помаранчеву революцію.

Наприкінці творчої зустрічі Іван Шербул заспівав а *cappella* національний гімн “Ще не вмерла України ні слава, ні воля...”, який був підхоплений багатьма з присутніх. Тієї миті людей пройняло почуття єдності й солідарності з українцями всіх земель нашої держави та закордоння.

● **Юрій КИСЕЛЬОВ**, голова Луганського МО ВУТ “Просвіта” ім. Тараса Шевченка

РЯДКИ З ЛИСТІВ

Чому в нас немає такого Закону, як у спорті? У спортсмена, який виборов перше місце і золоту медаль, але в якого знайшли допінг у крові, медаль забирають, а спортсмена дискваліфікують.

А от Януковича, який, зловживаючи прем'єрською посадою і певними "зв'язками", спричинився до тисяч серйозних порушень виборчого законодавства, знову допускають до виборів.

Чому рядовий спортсмен повинен бути чеснішим і поряднішим за Президента країни?

Людзіа ЧУМАК,
м. Конотоп

Регіональне начальство на Донбасі вимкнуло "5 канал", бо він, мовляв, закликає до непокори та революційних дій. А яка може бути покора, коли так брутально й масово порушено права мільйонів людей?!

І якщо вже треба об'єктивно оцінювати ситуацію в Україні, то чому ж, навпаки, — не транслювати "5 канал"?

Вам, шановні співвітчизники зі східних областей України, нав'язують вибори без вибору — лише провладного Януковича. А на Ющенка, якого владі не вдалося отруїти, постійно зводять наклепи та обливають брудом.

Замисліться над цим! Дай Боже, щоб вам відкрилися очі на правду.

О. ХОМЕЙ,
с. Соснівка Львівської обл.

Прозорими на виборах були хіба що урни та численні очевидні фальсифікації народного волевиявлення.

А з чого все починалося? Чи ЦВК мала моральне право реєструвати людину з двома судимостями?!

Я не довіряю цій владі й не можу покладатися на закордонних міжнародних спостерігачів, які навіть уявити собі не можуть, на які злочини може піти ця кримінальна влада.

Душа радіє з того, що мої діти вже багато днів перебувають на Майдані Незалежності в Києві. І я пишаюся цим.

Степан БОЙКО,
м. Івано-Франківськ

Я дарую і розсилаю сотнями примірників портрет нашого апостола правди й свободи Тараса Шевченка, щоб люди в Україні та за її межами сприйняли це як свідчення моїх почуттів до свого народу, до його культури й патріотизму.

Павло ДУБИНКА,
м. Маріуполь

Уже ніяка дезінформація, спецнази та бритоголові кримінальники не роз'єднують українського народу, який поніс Дух Майдану Незалежності по всіх кутках України.

Я, як і всі мої земляки, пишаюся тим, що мій Івано-Франківськ, наш голова адміністрації Зіновій Шкутяк, депутати і виборці йдуть у перших рядах мирного походу за справді демократичний устрій в Україні.

Я горда тим, що наша область однією з перших визнала В. Ющенка своїм Президентом!

Любомира ГАВРИЛІВ,
м. Івано-Франківськ

ЧИТАЧ — ГАЗЕТА

Події, які струнули не лише нас, громадян України, а й резонансом хвиль зачепили світову спільноту, ще довго аналізуватимуть політики, соціологи та юристи. Проте вже сьогодні ми бачимо, що новітнє визначення Помаранчевої революції сприймається серйозно, і навіть у сумнівних промосковських виданнях його пишуть без лапок. Нині увесь цивілізований світ із більшою увагою й пошаною сприймає український народ.

Між тим, український народ усе ще глибоко переживає помаранчеві контрастивно-суперечливі враження, тривожно-радісні почуття й сумнівно-переконливі судження на тлі раціонально-емоційних міркувань щодо складного і неоднозначного національно-патріотичного явища, в епіцентрі якого був Майдан Неза-

лежності, Майдан Свободи, Майдан Народження Нації.

У свідомості українських патріотичних громадян ще залишається тривога: попереду черговий тур виборів, влада залишається тією самою, Москва своїх намірів не змінила, а отже, треба начуватися.

І тому народ (читач!), навіть відповідаючи на нашу анкету, досі живе Майданом, що знаходить своє яскраве відображення в пошті редакції.

РЕПЛІКА

ПАРЛАМЕНТ — НЕ БАЛАКАНИНА

Західна Європа витлумачила назву **парламент** словами англійської і французької мов: *говорити, базікати*.

Щоправда, в англійській мові це слово ще має значення *імбірний пряник*, а в французькій пов'язане з жартівливим *parlez — vous*, що означає *балакати французькою*.

Позаяк важко погодитися з наведеними несерйозними тлумаченнями, які виправдовують витрати часу на балачки в такій поважній державній інституції, звернімося до санскриту.

Отже, — **пар-ла-мент**: пар — *наповнювати, переборювати, ла — брати, творити*, менту — *рада, радник*. А разом: той, що наповнює, спроможний брати (відповідальність на себе), творить раду, переборює (суперечності).

Помаранчева революція продемонструвала, що Верховна Рада України — це парламент у повній відповідності зі санскритським змістом його назви. У кожному разі, наш парламент повинен насправді стати народним *радником і творити законодавство, здатне наповнювати наше життя Правдою*.

Павло ГАРАЧУК,
м. Ананіїв Одеської обл.

Фото Ганни Оборської

СВІДЧЕННЯ

Фальсифікація виборів почалася в нас ще на етапі формування дільничних виборчих комісій. Прогнозувавши подання від партій із блоку В. Ющенка, територіальна виборча комісія № 114 затвердила дільничні виборчі комісії з осіб від влади. Голови всіх 28 дільничних комісій у Біловодському районі на Луганщині знали, що вони — від В. Януковича.

У першому турі виборів було заблоковано роботу спостерігачів в окрузі на більшості дільниць. А ті, кому пощастило потрапити на дільницю, не могли спокійно працювати: їм погрожували, ображали, залякували.

На 47-му дільницю були викликані спостерігачі Міжнародної місії ENEMO, котрі зафіксували порушення під час голосування, а потім під час супроводження машини, яка везла бюлетені до територіальної дільниці № 114. Вони були здивовані тим, що бюлетені спочатку завозилися до райдержадміністрації, а вже потім їх везли до територіальної дільниці.

ФАЛЬСИФІКАЦІЯ НА БІЛОВОДЩИНІ

Фальсифікація відбувалася також під час підрахунку голосів. Бюлетені було висипано на стіл, щільно оточений у три кільця членами комісії і "технічними працівниками", а тому побачити спостерігачам, що там відбувалося, було неможливо. Це ми й зафіксували на плівку.

У другому турі було ще гірше. Вранці мене не пропустили на дільницю міліціонер О. В. Смажмо, а голова дільничної комісії № 61 Т. Г. Чиркова відмовила мені в реєстрації, і я дві години стояла під дверима, аж поки не приїхали кореспонденти і міжнародні спостерігачі.

Коли я нарешті зайшла на дільницю, там, замість спостерігачів від В. Ющенка, були якісь підставні особи, які толком не знали, навіщо їх туди привезли, посадили і за чим вони мають "спостерігати". Виборців приходило дуже мало, але в урнах було багато бюлетенів. Підрахунок голосів вели так само, як і в першому турі, — без доступу спостерігачів.

На дільницях, де не було наших

спостерігачів, чинилося ще гірше. Так, на дільниці № 45 (селище Біловодськ, голова комісії В. Г. Данилов, заступник — О. Л. Романюк) на 15 годину вже не було бюлетенів для голосування. Виборців випроваджували з порога: "Ідіть потихеньку додому і не шуміть, а то щоб чогось поганого з вами не сталося". На дільниці № 44 цього селища працівники міліції жорстоко побили спостерігача від преси. За опитуваннями, на дільниці № 47 за В. Ющенка проголосувало понад 100 осіб, а в протоколі зазначено лише 10.

Та, на мою думку, найбільша фальсифікація відбувалася поза виборчими дільницями. І все це тому, що до дільничних комісій у Біловодському районі не було включено жодного представника від В. Ющенка. Фальсифікація задовго до виборів була ретельно спланована і організована владою, й реалізована працівниками місцевої адміністрації.

Віра АНУСОВА,
с. Баранівка Луганської обл.

РЕПЛІКА

ШАНОВНИЙ ТОВАРИШУ ЯНУКОВИЧ!

Запевняю, що слово "професор" через два "ф" Ви пишете єдиний на всю Україну. Якщо ж за Вашою пропозицією російська мова буде введена як друга державна мова, так писатимуть тисячі грамотіїв.

Та, власне, не про це йде мова. Станом на 17 вересня 1939 р. у Львові проживало всього-на-всього 12 сімей росіян. Зараз у центрі міста проживає 300 тисяч росіян. Проте, п. Янукович, російської — як другої державної мови на теренах Галичини довіку не буде, у цьому я Вас запевняю.

Михайло Макарович
із Галичини, інв. І групи ВВВ

СВЯТКУВАТИ НАЦІЮ!

Якось так воно історично склалося в Україні, що кінець листопада й початок грудня нерідко відзначався непересічними, важливими подіями.

У новітній добі незалежності серед таких подій запам'ятався Всеукраїнський референдум 1 грудня 1991 року, коли 92 % громадян України виявили перші ознаки єдності населення, яке почало себе усвідомлювати Народом.

Пам'ятаємо численні, майже щорічні страйки та акції протесту, які на межі листопада—грудня закінчувалися порозуміннями.

Особливо показовими були події цього річного листопада, коли всенародна українська Помаранчева революція засвідчила **народ-**

ДІАЛОГИ

«ВОТ ІЗБЕРЬОМ ЯНУКОВІЧА...»

У першому турі виборів Президента України на виборчій дільниці № 66 в Івано-Франківську я мав розмову зі спостерігачкою зі Сходу. Пані Ніна, державний службовець із Луганська, була категорично проти слова **пані**.

Виборців на дільниці було небагато, бо в нас люди йдуть зранку на Службу Божу, а вже потім — на вибори.

Тому я мав час пояснити пані, що це звертання — **пан, пані** — нічого спільного не має з майновим цензом чи з високим положенням особи в суспільній ієрархії, воно вживається лише для підкреслення звичайного шанобливого ставлення до співрозмовника в тій формі, яка найбільше відповідає етичним потребам оточення в умовах розвинутішої національної культури.

Коли я її запитав, чи вона знає іншу мову, крім російської, то почув у відповідь:

— Абхажусь русским. Етава дастатачна.

— Але ж державному службовцю треба обов'язково знати державну мову, — заперечив я. На що пані досить зневажливо відреагувала:

— Вот изберьом Януковича, получим статус второго государственного — русского — і снімем проблему.

— У народі кажуть: не плюй у криницю, з якої п'єш...

— Чего-о?! Ми самообеспечение, нас нікто не кормит!

— Ви мене не зрозуміли, добродійко Ніно, — кажу. — Нікто не збирається Вас силувати. Але збагатитися іншою культурою, а тим паче такою, яка має дуже глибокі історичні корені, завжди корисно.

— Обойдёмся! — обличчя пані Ніни ставало щораз напруженішим. Із подальшої розмови я дізнався, що вона атеїстка, член "Партії регіонів".

— Якщо я правильно розумію, пані Ніно, державний службовець будь-якого рівня повинен захищати національні інтереси, в даному випадку — України і її народу, нести людям національну ідею...

— Я не согласна, — вже не приховуючи свого озлоблення, мовила Ніна, — я родилась русской і умру ею.

— Нікто не забирає Вашої національності, але...

Проте вона вже, мабуть, цього не почула або й не хотіла чути, бо встала й пішла...

А я подумав, що "Партія регіонів" — якась дуже сумнівна партія. Вона чомусь охоплює лише східні області України й виразно декларує промосковські інтенції, які йдуть у супереч українським національним державним інтересам. Це — небезпечна партія.

Степан БОЙКО

ПРОПОЗИЦІЯ

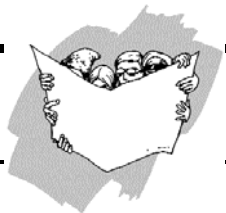
ження Української Нації.

Цей історичний факт має юридичне підтвердження в рішеннях Верховної Ради України в період із 27 листопада по 3 грудня 2004 року та Верховного Суду України від 3 грудня 2004 року.

Тому пропоную розглянути й прийняти відповідне рішення про оголошення 1 грудня святковим Днем Української Нації.

Вважаю, що зменшення числа робочих днів на одиницю впродовж року не вплине на зменшення видобутку вугілля і не зменшить врожаю пшениці. Скоріше навпаки — зміцнить нашу свідомість і через патріотизм та наполегливу працю згуртованого суспільства сприятиме покращанню всіх показників господарчої діяльності.

Павло ГАРАЧУК,
м. Ананіїв Одеської обл.

ЩО ЗАВТРА?

Так, для нас справді дуже важливі поради читачів. Особливо тих читачів, котрі побажали відгукнутися на анкету, запропоновану редакцією. Тому що анкетування (а ми традиційно проводимо його в листопаді-грудні) дає нам можливість чіткіше, сказати б, — статистичніше й математичніше, уявити собі споживачів нашого інформаційного продукту.

І хоча ми, без жодного перебільшення, постійно тримаємо руку на пульсі попиту та інтересів наших читачів (про що, зокрема, свідчать добірки ваших листів, які ми публікуємо майже в кожному числі газети у традиційному розділі “Читацьке віче”), анкетування дозволяє нам отримати репрезентативнішу інформацію на підставі чітко сформульованих запитань, а отже, й детермінованих відповідей.

Тому ми повторюємо в цьому числі тижневика анкету читацьких зауважень і побажань, запропоновану в 48 номері “Слова Просвіти”, і сподіваємося на відгук.

Але вже й із тих відгуків на зазначену анкету, що їх ми до сьогодні отримали, можна зробити цікаві висновки, корисні як нам — журналістам, так і читачам.

Однією із показових у цьому відношенні є рефлексія пана Рафаїла Потоки з м. Зміїв на Харківщині. Пан Рафаїл дуже коротко, але старанно, добросовісно й чітко відгукнувся на нашу пропозицію та аргументовано виклав своє бачення перспективи наших партнерських стосунків із читачами.

І що цікаво, як повідомляє пан Рафаїл: “Я сам випадково натрапив на “Слово Просвіти” в бібліотеці й полюбив його назавжди! А міг би й не натрапити!” На жаль, багато хто не натрапив і досі.

До речі, як нам повідомляють деякі читачі, у багатьох поштових відділеннях на Харківщині не приймають передплати на “Слово Просвіти”, натомість вішають локшину на вуха різними вигаданими “поясненнями”, а дехто зі зв’язківців довірливо повідомляє, що “нам забороняють”.

Оце ж воно і є, шановні громадяни! Саме так, витісняючи українське слово, слово Правди (і “Слово Просвіти”!) зі східних областей України, функціонери чинної злочинної влади поступово перетворю-

ВАШІ ПОРАДИ ДЛЯ НАС ВАЖЛИВІ

ють ці області в **проросійські**.

А потім з’являються кушнарьо-ви з януковичами, котрі загрожують антиконституційними “референдумами”, спрямованими на розчленування нашої Батьківщини на радість Москві.

Бо **слово** (і **Слово!**) було, є і завжди буде **на початку** і в фундаменті всіх найважливіших справ, явищ і процесів, а надто такої важливої справи, як будівництво і розвиток Нації та її Національної Держави.

У ситуації, в якій офіційна антиукраїнська влада, з її дешевими брехливими клерками на місцях, блокує українське слово загалом і “Слово Просвіти” зокрема, у свідомих Українців, усіх патріотичних громадян України незалежно від національності, є кращий вихід — гуртуватися по двоє, троє, п’ятеро осіб, приходити на пошту й вимагати!

А якщо вам відмовляють у передплаті, що є фактом порушення ваших громадянських прав, складайте **протокол** на місці порушення, посилаючись на ст. 34 Конституції України: *“Кожен має право вільно збирати, зберігати, використовувати і поширювати інформацію усно, письмово або в інший спосіб — на свій вибір”*. І передавайте протокол разом із заявою у місцеву прокуратуру, а в разі відмови чи не задоволення ваших вимог — передавайте нам, у редакцію. А ми вже постараємося — будьте певні!

Якщо ви зробили свій вибір, і ваш вибір — “Слово Просвіти”, — то це джерело інформації у письмовій (опублікованій у газеті) формі має належати вам, це ваш вибір. І ніякі оператори на пошті не можуть забрати у вас вашого конституційного права!

Сьогодні Майдан Незалежності, його дух правди та свободи треба поширювати на всі терени нашої держави, він має бути в кожному селі, в кожному поштовому відділенні. “Свободу не спинити!” — це гасло існує не лише для Хрещатика з його мільйонними зібраннями — це вимога і право кожного громадянина, який прагне йти по дорозі Правди.

Це не ми, це вони повинні боятися, бо їхній посткомуністичний, постсовєцький, промосковський час доходить кінця: “Нас багато і нас не подолати!” — революція

Анкета читацьких зауважень і побажань газети “Слово Просвіти”

1. Читаю “Слово Просвіти” з _____ регулярно, час від часу, повністю, вибірково, сам, передаю іншим (*підкреслити необхідне*).

2. Мені подобаються публікації на такі теми _____, а також таких авторів _____.

3. Слід відмовитись від публікацій, в яких _____.

4. Вважаю, що “Слово Просвіти” повинно впровадити додатковий розділ _____, в якому _____.

5. Читаю ще газети _____, тому, що в “Слові Просвіти” не знаходжу матеріалів про _____.

6. У цьому 2004 році газета “Слово Просвіти” була мені корисною тим, що _____.

7. Я використовую кожне число “Слова Просвіти” для: ознайомлення з поточними подіями, шукаю відповіді на свої запитання, роблю вирізки для використання в своїй роботі, збираю підшивку, інше (*підкреслити необхідне*).

8. На 2005 рік щодо “Слова Просвіти” маю намір: передплатити та залишатися в числі активних читачів і дописувачів, передплатити і бути серед прихильників газети, намагатимусь купувати тижневик у кіоску, читатиму газету принагідно, не розраховую бути читачем, інше (*потрібне підкреслити*).

9. Мої персональні дані:
а) професія, посада _____;
б) вік _____, стать _____, освіта _____;
в) ім’я, прізвище (за бажанням) _____;
г) адреса або інші реквізити для контакту (за бажанням) _____.

Ви — зі “Словом Просвіти”, бо це — ваша газета!

щойно почалася.

Цікаво й те, що більшість відповідачів на нашу анкету читають “Слово Просвіти” лише з минулого року. Це для нас додаткова приємна новина, яка свідчить про збільшення зацікавленості до нашого видання. Зрештою, ми це бачимо також за офіційними довідками “Укрпошти”: кількість передплатників, які самостійно, без жодної реклами (а ми себе ніколи не рекламуємо) передплачують “Слово Просвіти”, постійно зростає. Вважаємо це найкращою і найприєм-

нішою оцінкою нашої праці.

Багато хто з передплатників не лише читає сам наше видання, а й передає свій примірник до бібліотеки. Ми дуже вдячні таким нашим симпатикам і пропагандистам. Бо знаємо, що вчителі знаходять у “Слові Просвіти” необхідні теми і матеріали для навчального процесу, дають домашні завдання, використовують у роботі гуртків, аматорських театрів, при підготовці до участі в конкурсах тощо.

• **Євген ГОЛИБАРД**

ДОНБАС ПОТРЕБУЄ ПРОСВІТНИЦТВА

У розпалі свого антиукраїнського сепаратистського устремління “губернатор” Луганської області твердить, що Донбас утримує “западенців” і залякує нас, що не відвантажить вугілля у західні області України.

Хочу нагадати цьому керівникові, що вугілля, яке ми часом отримуємо з Донбасу, має вищу зольність, ніж польське, до того ж воно на 30—40 % дорожче. Проте нашій Бурштинській ТЕЦ уряд не рідко цілком офіційно забороняв купувати польське вугілля. Пояснюють це соціальною потребою: необхідно підтримувати шахти Донбасу, а з ними — робочі місця і весь побут шахтарів.

Державна дотація на підтримку вугільної галузі в Донбасі становить щоріч-

РЕФЛЕКСІЇ

но 4,5 млрд. грн. та на розвиток металургійної — 12 млрд. грн. Отож, чи побутовий цей край, — то це ще питання.

Водночас офіційні статистичні дані про господарство Івано—Франківської області свідчать, що за 11 місяців цього року темп зростання обсягів виробництва перевищив +10 %, а в бюджеті всіх рівнів перераховано на 16 млн. грн. більше, ніж минулого року.

Наші села й міста гарнішають на очах. Кількість приватних автомобілів в області за період Незалежності збільшилася в 4 рази, газифікованих сіл — у 2 рази, мобілок — у 4,5 рази. Наші закордонні заробітчани надсилають до області щорічно близько 450 млн. доларів США.

Подібна ситуація і в інших областях Західної України, які вже пережили всі кризи та стали цілком самодостатніми. — **А от Донбас потребує нашої підтримки.** Підтримки економічної, інформаційної, патріотичної, просвітницької.

Я — РОСІЯН-

У 1951 році з батьками приїхала до Києва з Далекого Сходу. Батько був військовослужбовцем, і його перевели служити в штаб КВО. На другий день після приїзду він відвів мене до найближчої школи. Того ж дня на уроці української мови писали диктант. Вчителька Юлія Миколаївна сказала мені: “Пиши, як чуєш”. Це було щось! Я ж не знала жодного українського слова. Коли мені повернули зошит, диктант був повністю червоним від виправлень. Але з того першого уроку я закохалася. Закохалася у цю чудову мову. Вона стала для мене рідною. Своєю першою шкільною вчителькою я вважаю Юлію Миколаївну, яка навчила мене української мо-

ЗІЗНАННЯ

ви — лагідної, співучої.

Поруч із моєю російською школою була школа з українською мовою викладання. До речі, навчатись у ній серед нас, школярів, вважалося принизливим. Як соромно мені зараз про це згадувати!

Меншість українців, окрім мешканців західних областей, розмовляють українською. Дуже прикро, що деякі наші державні керівники не знають мови свого народу.

Українська мова має бути першою і єдиною державною мовою в Україні!

• **Нонна БАЖАНОВА**, м. Київ

РЯДКИ З ЛИСТІВ

Спасибі вам за “Слово Просвіти” — слово правди, що зміцнює віру в Українців, віру в їхню порядність і невичерпні творчі можливості.

Нині в Україні народився новий український громадянин-патріот. Це сповнює серце радістю і надією.

У цьому є й ваша велика заслуга — саме газета “Слово Просвіти” ніколи не поступалася совістю. Од першого дня президентських перегонів ви розповідали про Віктора Ющенка як про людину, громадянина й фахівця, про те, що він любить українську землю і український народ, конкретно працює хоче вивести Україну на рівень вільних, демократичних, багатих держав Європи.

Помаранчева революція засвідчила силу нашого народу. Нехай Бог боронить нас від усього злого.

Газеті “Слово Просвіти” бажаю успіхів і вірних друзів.

Людмила ВЛАСЕНКО, м. Київ

*Помаранчева осінь надії
Весняним спроменилась теплом,
Вітер волі нестримно повів,
Засудивши безладдя і зло.
Дочекалася Сина Вкраїна,
Знемагаючи в бруді ярма.
Вже настала жадана година,
Коли Правда стає до керма!*

Любов БОНДАРЧУК, м. Дніпропетровськ

Висилаю вам два примірники офіційних протоколів першого і другого туру виборів по 251 виборчій дільниці 69 виборчого округу, що їх я отримав як член виборчої комісії після підрахунку голосів.

Як бачимо, в першому турі з 65 виборців нашого села 42 виборці проголосували за В. Ющенка (65 %), а 11 виборців — за О. Мороза (17 %).

У другому турі — 21 листопада — за В. Ющенка проголосував 51 виборець (78%), за В. Януковича — 12 виборців (18 %).

Подібну динаміку й результати відбивають протоколи дільничних комісій у навколишніх селах нашого Чуднівського району.

Отже, я не можу погодитись із твердженням, яке почув з телепередачі від Л. М. Кравчука, що “ті виборці, котрі проголосували за В. Ющенка, то це ще не всі виборці”. Шкода, що колишній комуністичний портгорт України не має чіткої позиції в очевидній ситуації, та ще й припускається сумнівних двозначностей у своїх висловлюваннях.

Павло ЗГЕРСЬКИЙ, с. Ясногірка, Житомирщина

*Майдан вирує. Хвилями
знамена
Яскравим помаранчем розлились.
У величїй святїй красї крізь мене
Історія їде — сьогодні, не колись.
Ми стоїмо, як вкопанї, допоки
Всі плями з Сонця Правди
не зітрем,
Очистимо від скверни і пороків
Свій край, свій запропашений
Едем.
Такого, кажуть, світ не бачив
зроду,
Хоч визрівало в глибинї віків.
І я щаслива, бо в мого Народу
Заговорила кривця козаків.*

Марія ГУЦУЛЯК, м. Могилів-Подільський

ПОЖЕРТВИ НА ТАРАСОВУ ЦЕРКВУ

Продовження. Поч. у ч. 39—52 за 2003 р.,
ч. 2—9, 11—14, 16—18, 20—26, 28, 30, 32,
34, 37, 39, 41, 43, 45 за 2004 р.

Абрамов С., м. Боярка	2,20
АКИБ "УкрСиббанк", м. Харків	450,00
Антіпов Б. Т., Лебухорський В. Р., м. Чернігів	15,00
Базик І. М., м. Цюрупинськ	
Херсонської обл.	100,00
Балицький С. І.	50,00
Баласний П. І., с. Ліпляве Канівського р-ну	
Черкаської обл.	500,00
БДМА, м. Чернівці	621,00
Бимятинська Л. С., м. Київ	10,00
Бірюченко М. Є., м. Дніпропетровськ	100,00
Благий М. М., м. Львів	200,00
Блашак М. С., м. Львів	10,00
Бойко О., м. Підгайці	
Тернопільської обл.	55,00
БУ Шпит. ім. Митрополита А. Шептицького, м. Львів	173,00
Ваксютенко В. А., м. Київ	25,00
Васильчишин І. М., м. Київ	10,00
Волинець М. І. з родиною, смт. Ворзель Київської обл.	100,00
Галанта О. Н., Дроботущенко А. Ф., м. Харків	10,00
Городенківське відділення № 6342	
Івано-Франківської обл.	39,00
Група ОА-51М, м. Полтава	
(ч/з Барібіну Я. А.)	24,00
Гусак Я. М., м. Київ	170,00
Гусак Я. С., м. Львів	50,00
Данилюк В. О., м. Тростянець	
Івано-Франківської обл.	10,00
Данилюк В. О., м. Тростянець	
Снятинського р-ну	
Івано-Франківської обл.	10,00
Дениско В. С., м. Бахмач	20,00
Дідух А. С., с. Великодолинське	
Одеської обл.	1,00
Дідух С. А., м. Одеса	1,00
Дільной Р. Г., м. Миколаїв	100,00
Дробний І. С., м. Золотоноша	
Черкаської обл.	10,00
Дяченко Ж. І., м. Іршава	
Закарпатської обл.	70,00
ЗОШ № 9, м. Самбір	
Львівської обл.	150,00

Іваниескул Я. Є., с. Банилів,	
Вижницького р-ну	
Чернівецької обл.	50,00
Івашук Ф. М., с. Дубини	
Радивилівського р-ну	
Рівненської обл.	10,00
Ігнатюк Г. П., с. Вербоваць	
Лановецького р-ну	
Тернопільської обл.	20,00
Камінський С. Т., м. Жовква	
Львівської обл.	25,00
Капустян Г. Т., м. Кременчук	10,00
Карась О. В., м. Київ	1070,00
Керицький Р. М., м. Калуш	
Івано-Франківської обл.	10,00
Клименко Д. І., Ст. Санжари	
Полтавської обл.	10,00
Клименко О. І., м. Київ	40,00
Климчук С. Г., с. Буца	
Здолбунівського р-ну Рівненської обл.	38,17
Кобець Л. В., м. Харків	20,00
Кобова В. М., Шевченко П. Г., м. Кам'янець-Подільський	
Хмельницької обл.	30,00
Ковбаса О. О.	10,00
Ковтун В. Р.	10,00
Козак К. М., м. Хмельницький	10,00
Козирод Г., м. Львів	10,00
Колектив Берестечківської ЗОШ І-ІІІ ст.	
Горохівського р-ну Волинської обл.	250,00
Колектив Хустської гімназії-інтернату товариства "Просвіта" Ужгородської обл.	
(ч/з Шкробинець Х. М.)	160,00
Колесніченко П. А., м. Київ	100,00
Колодяжна М. П., с. Турія	
Кіровоградської обл.	50,00
Кочук Г. М., с. Залісці Збаразького р-ну	
Тернопільської обл.	100,00
Криско З. С., м. Боярка	20,00
Криско Ф. Ф., м. Боярка	25,00
Кузьмик І. П., с. Збора	
Івано-Франківської обл.	150,00
Куклевський П. І., м. Львів	100,00
Лавренчук В. П., м. Чернівці	100,00
Ладутько А. В., Ладутько М. М.	100,00
Липська Г. А. с. Велика Севаст'янівка	
Христинівського р-ну	
Черкаської обл.	10,00
Лисчанський багатопрофільний ліцей	160,00
Лотоцька Л. Є., с. Петриків	
Тернопільського р-ну	
Тернопільської обл.	50,00
Луганський академічний театр	200,00
Лука В., м. Львів	100,00
Ляшенко П. С., с. Дібрівка	
Миргородського р-ну	

Добровільні пожертви "На Кобзареву Церкву": МБФ
"Українська Родина" Р/р № 26045200145101 в Подільській філії
АКБ "Київ", МФО 320401 ЗКПО 21709106

Полтавської обл.	5,00	Сердюк М. С., м. Хмельницьк	100,00
Ляшенко П., смт. Чорнухи		СЗОШ І-ІІІ ст. с. Леухи	
Полтавської обл.	5,00	Іллінецького р-ну	
Макаров А. С., Матеуш В. К., м. Київ	200,00	Вінницької обл.	53,00
Марченко М. Т., м. Кременук	100,00	Синичич О. І., с. Михайлівка	
Мешканці м. Чернівці		Карлівського р-ну	
(ч/з Сторожук Д. Д.)	43,00	Полтавської обл.	20,00
Мицко Г. І., м. Заліщики,		Сольман В. М., м. Львів	50,00
Тернопільської обл.	100,00	Сохан Е. І., Сохан М. В., Сохан І. Е.,	
Мушинський Б. О., м. Сколе		Сохан О. Е., Сохан В. Е.,	
Львівської обл.	100,00	м. Івано-Франківськ	50,00
Нижанковицька ЗОШ		Сташкевич-Какабаєв, м. Київ	50,00
Старосамбірського р-ну		Сульо Ю. І., с. Пацків Долинського р-ну	
Волинської обл.	250,00	Івано-Франківської обл.	20,00
Павловська В. О., м. Донецьк	40,00	Сушник М. Ф., смт. Козова	
Парафіяни с. Біліх Зборівського р-ну Терно-		Тернопільської обл.	70,00
пільської обл.	166,00	Тарадай І. А., м. Червоноград	
Парафіяни УГКЦ ХПББ м. Заліщики		Львівської обл.	30,00
Тернопільської обл.	1132,00	УГКЦ м. Підгайці Тернопільської обл.	
Паращак М. І., м. Донецьк	20,00	(ч/з Мидляк М. Л.)	200,00
Перович Д. М., м. Івано-Франківськ	100,00	Федоришин Й., м. Тернопіль	25,00
Педагогічний колектив Побережківської		Фльорків Б. В., м. Тернопіль	20,00
ЗОШ І-ІІІ ст. Івано-Франківської обл.	200,00	Чухно О. П., м. Стрий Львівської обл.	50,00
Петруняк Г. Ю., м. Тлумач		Чеканович Г. О., Одеський державний аг-	
Івано-Франківської обл.	10,00	рарний університет	34,00
Підвальна Н. Г.; Іванів Д. М.;		Чернівецьке відділення Союзу Українок	
Гакавич С. І., м. Львів	40,00	(ч/з Попелюх О. В.)	250,00
ППО працівники технічного коледжу,		Чернецька Л., Сокол Н., Чечель Н., Пурик В.,	
м. Рівне	100,00	Леоненко О., м. Одеса	55,00
Расевич М. Г., м. Кременець	100,00	Черновський О. К., м. Чернівці	100,00
Рибалко М. П., м. Дніпропетровськ	20,00	Чечуріно М. Л., м. Львів	20,00
Рогатинська СШ № 2		ЧОА підприємств теплових мереж	
Івано-Франківської обл.		№ 24, м. Черкаси	50,00
(ч/з Конопада О. І.)	130,00	Шапран В. О., м. Тростинка	
Родина Крохмалюків, м. Київ	50,00	Київської обл.	30,00
Рожка К. М., с. Банилів		Шепеленко Н. П., с. Мусійки	
Вижницького р-ну		Іванківського р-ну Київської обл.	10,00
Чернівецької обл.	50,00	Шибецький С. П., м. Олевськ	
Рудько О. Г., м. Тернопіль	10,00	Житомирської обл.	50,00
Рудько Т. В., м. Тернопіль	10,00	Шкраб'юк П. В., м. Львів	100,00
Самбірська районна		Юрчак В. Й., с. Дублянка	
рада ветеранів	663,00	Краснокутського р-ну	
Сердюк А. Д., м. Хмельницьк	100,00	Харківської обл.	30,00
Сердюк Д. І., м. Хмельницьк	100,00	Ярова Ф., м. Київ	5,00
		Яровий К., м. Київ	5,00

СПИСОК ОФІРУВАЧІВ НА ТАРАСОВУ ЦЕРКВУ, ЧІЙ ВНЕСКИ НАДІЙШЛИ ЗАГАЛЬНИМИ СУМАМИ

Парафіяни УГКЦ Святої Покрови, м. Заліщики Тернопільської області		п. Володимир	5,00
п. Орест	20,00	п. Олена	100,00
п. Стефанія з родиною	10,00	п. Стефанія	5,00
одна пані	10,00	п. Андрій	5,00
п. Ганна	10,00	п. Марія Кивер	10,00
п. Володимир	10,00	п. Орест	20,00
п. Ганна Красій	10,00	одна особа	10,00
п. Люба, п. Василь	20,00	п. Марія	25,00
одна особа	10,00	п. Євген з сім'єю	500,00
Родина Григоришиних	5,00 у.о.	п. Людімила і п. Петро	20,00
п. Марія	10,00	Левицький В.	25,00
Родина Краськів	50,00	п. Марія Юрійчук	10,00
п. Іван	200,00	п. Ганна	10,00
п. Іван	20,00	Михайло і п. Ганна	50,00
п. Люба	20,00	Тетяна і Олег	25,00 у.о.
Родина Кошманів	25,00	Палагнюк В.	20,00
п. Михайлина	10,00	Ерина	10,00
п. Катерина	10,00	п. Люба	10,00 у.о.
Одна сім'я	20,00	п. Володимир	20,00
п. Ольга	10,00	п. Марія Миронюк	10,00
п. Галина	10,00	Родина Гураль Галини	20,00
Сім'я Гаврилець-Антоневських	20,00	Родина Левицьких	20,00
п. Марія	20,00	п. Павлина	5,00
п. Савіна	10,00	одна особа	20,00
п. Орест	20,00	п. Надія Дмитришин	50,00
Петро Ничка	50,00	п. Віктор	10,00
Затирач Марія	100,00		
Затирач Віра	50,00	Учні 3-Б класу	
Затирач Ігор	50,00	Заліщанської загальноосвітньої	
п. Андрій	10,00	середньої школи № 2 І-ІІІ ст.	
п. Іван з сім'єю	20,00	Бартків Тарас	2,00
Кожушко Ірина та Ярослав	20,00	Герман Валерій	3,00
Родина Тумака Івана	250,00	Касіян Андрій	2,00
Родина Голов'яник із с. Бедриківці	50,00	Ковалишин Наталія	2,00
п. Ніна на честь 56-річчя	20,00	Крейзель Марія	2,00
одна особа	20,00	Левчук Олександр	5,00
п. Галина з сім'єю	50,00	Мулик Василь	2,00
п. Йосип Денис	20,00	Непеляк Наталія	2,00
п. Стефанія Середа	10,00	Навольський Михайло	2,00
п. Леся Дорош	10,00	Прокопів Сергій	3,00
п. Кулешко	10,00	Русенко Галина	5,00
		Сілогаєва Руслана	2,00
		Тарнавський Назар	2,00
		Всього:	34,00

УСЬОГО НА РАХУНКУ ТАРАСОВОЇ ЦЕРКВИ — 580 203 грн. 01 коп.

СЛАВА ІСУСУ ХРИСТУ!

Пишуть вам люди з невеличкого села Біліх, що на Зборівщині Тернопільської області. Ми з великим задоволенням дізналися, що український народ вирішив низько, до самої землі, вклонитися нашому українському генію, істинному українцю, який усе своє життя віддав своїй знедоленій нації — Україні, — побудувати Церкву Тараса!

Що може бути більшою платою для його душі, аніж Божий Храм?

О, Великий Тарасе! Це найвища винагорода, найбільша подяка, найсвітліша пам'ять про Тебе!

Ти й сьогодні освітлюєш наш життєвий шлях своїм життям, своєю боротьбою, вчиш нас, як ми маємо боротися за Волю нашої неньки-України, підносячи наш національний дух, додаєш сили в боротьбі з чужинською навалою.

Нам буде приємно усвідомити, що в Тарасовій Церкві є і наша часточка.

Нехай вам помагає Бог!

Щиро ваші українці з села Біліх

ПЕРЕДПЛАТА 2005
ПОДАЛЬША ДОЛЯ ПРОСВІТЯНСЬКОГО ТИЖНЕВИКА
У ВАШИХ РУКАХ!

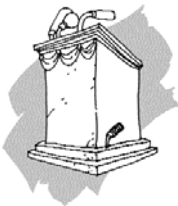
СЛОВО Просвіти — ЦЕ ВАШ ВИБІР!

РАЗОМ
ПЕРЕМОЖЕМО!

ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ

НА РІК	37 грн. 86 коп.
НА ПІВРОКУ	19 грн. 18 коп.
НА МІСЯЦЬ	3 грн. 41 коп.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС
30617

31 ЩОДЕННИКА ГОЛОВНОГО РЕДАКТОРА

Закінчення. Початок на с. 1

Але й тут лаврські братчики з “Православним взглядом” підсує-
тилися і закликали на допомогу со-
бі й Януковичу, не боячись свято-
татства, самого... Євангеліста
Матфея! Бо, мовляв, сказано в
Євангелії “козли”, то і Янукович
про них згадав, а саме: “Когда при-
дет Сын Человеческий во славе
Своей и Ангелы с Ним, тогда сядет
на престоле Славы своей, и собе-
рутся пред Ним все народы, и от-
делит одних от других, как пастырь
отделяет овец от козлов; и поста-
вит овец по правую Свою сторону,
а козлов — по левую”. (Цитується
за газетою “Православный
взгляд”, мовою оригіналу). Ось
так, без сумнівів і страху Божого,
всечесні святі отці не лише проща-
ють та очищають свого кандидата
в президенти В. Януковича від грі-
ха словесного, але й, прагнучи для
нього престолу президентського,
порівнюють його з Сином Божим...
То що ж виходить, — у Луганську
Віктор Федорович уже почав відді-
ляти одних від інших, карати й ми-
лувати?..

Закликаючи вірних УПЦ до
**збереження інстинкту самозбе-
реження**, “Православный взгляд” і
ті, що за ним стоять, настільки від-
далилися інстинктам, що забули про
віру християнську, яка підносить

людину над будь-якими інстинкта-
ми, робить її жертвовною в ім’я єд-
ності, слави і блага власного наро-
ду. Я не смію судити, чи глибоко ві-
руюча людина В. Янукович, так са-
мо мені невідомо, чи аж так глибо-
ко вивчив він Святе Письмо, але
паломництво на прем’єрському лі-
таку в Єрусалим та на святу гору
Афон у супроводі Митрополита
Володимира свідчать лише про те,
про що свідчать: багатою людиною
при владі використано можливос-
ті, аби продемонструвати вибор-
цям **свої можливості**, завдяки
яким їхній володар уже “на ти” як-
що й не з Богом, то принаймні з

ПО ЇХНІХ ДОРОГАХ ПІЗНАЄТЕ ЇХ...

московським Патріархатом та
Лаврським Митрополитом...

Як годиться кожному виданню
(чи не годиться?), “Православный
взгляд” вирішив розважити своїх
читачів чимось “солоненьким”, і під
рубрикою “Наше право” (!) надруку-
вав список членів фракції “Наша Ук-
раїна” у ВР (включивши до нього
кілька осіб, які не є народними де-
путатами, та спочили в Бозі Ярославу
Стецько), приписуючи їм неймовірні
гріхи і правопорушення, тобто обб-
ріхуючи їх. Не вірите? Будь ласка.
Виявляється, що Ліля Григорович
(до речі, донька священика, мати
двох синів) у 1992 році “избивала
православного священника Михаила
Шувара из Ивано-Франковска же-

лезным прутот голове”; Іван За-
єць начебто спалив прапор “брат-
ской России” просто в залі ВР; М.
Жулинський провадив мовну полі-
тику, що не улягає смакам УПЦ, та
спілкувався з Константинополь-
ським Патріархатом, — а УПЦ таке
теж не подобається; що Я. Кен-
дзор — “організатор травли митро-
полита Агафангела” (очевидно,
йдеться про те, що пан Ярослав
зняв унікальні кадри: будучи народ-
ним депутатом у 90-их роках, Ага-
фангел, отримавши зарплатню, ра-
хував гроші просто під час засідання
ВР, розкладаючи їх на купки, а Кен-
дзор посміє це зафіксувати на каме-
ру. Митрополит Агафангел, дуже
жорсткий оборонець канонічності,
прогнівав пана Ярослава й по-
чав сукати йому дулі просто в об’єк-
тив, що зафіксували й інші телека-
мери. — Авт.); що Іван Драч, виявля-
ється, патрон якогось журналу
“Зеркальце”, що пише про “жидів і
москалів”, а Павло Мовчан — “один
из лоббистов неоязыческой фа-
шистской секты “Рун-Вира”...

Усього в списку дванадцять (!)
достойних, як на мій погляд, людей,
і, як стверджує спецвипуск-агітка,
це ще не повний перелік ворогів
Церкви (читай — УПЦ) і головний
привід для того, аби православні
християни не голосували за Ющен-
ка, а голосували за Януковича.

УПЦ Московського патріархату

прагне “духовного возродження
единовѣрных, единокровных, брат-
ских народов России, Украины и
Белоруссии”, але щодня, щогодини
руйнує дух своїх прихожан, сіючи в
їхніх душах сум’яття і злість супро-
ти своїх братів, свого народу, а войо-
вича, але малопереконлива та
брехлива газетка “Православный
взгляд” — цьому підтвердження.

На восьмій сторінці, під нав’яз-
ливим уже “Поэтому” за Януковича,
є примітка-прохання від редакції не
використовувати газети “в хозяйс-
ственных целях”, а подарувати її ін-
шим людям. Що ж, так ми й зроби-
мо — передамо в Державний комі-
тет у справах релігій та в прокурату-
ру. Хай вирішать — чи улягає ось та-
ка, присмачена цитатами із Святого
Письма, релігійна агітація за одного
кандидата та блюзнірське паплю-
ження іншого, неприкритий тиск на
свідомість виборців та їх залякуван-
ня в закони та постанови, що визна-
чають права і межі діяльності цер-
ковної інституції? Чи не занадто вже
розперезалися братчики та іже з
ними, яка, стверджуючи, що “Украи-
на имеет нечто, чего нет у других
стран, — это Киево-Печерская Лав-
ра, это Почаевская Лавра, это от-
строенная при поддержке В. Януко-
вича (невже за його особисті кошти?
— Авт.) Святогорская Лавра, это
— менталитет украинского народа”,
відчули себе вищими від України,

від її народу, чиїми трудами і плода-
ми живлять своє існування? Чи не
час оголосити перелічене в цитаті
національними духовними багат-
ствами? Чи не пора, нарешті, пояс-
нити священикам, які оголосили се-
бе єдиноправильними і канонічни-
ми, що Богові — Богове, а кесарю —
кесарево, тобто, — Церква в Україні
відділена від держави, а джерелом
влади в державі є народ?!

І ще. Якби панове Кучма та Яну-
кович, які в останні часи взаємо-
розчарувалися, пам’ятали про
свою високу відповідальність —
згідно своїх високих посад — пе-
ред українським народом та не шу-
кали — так демонстративно — “ка-
нонічної благодаті” в Москві, то й в
Україні нині не блукали б вулицями
старенькі люди з хоругвами, шука-
ючи бойовищ для “духовної брані”.

Хочу запитати шановну братію
— кому, як не священнослужите-
лям, знати, чим обертається пе-
рекручування Божественної Істи-
ни, спротив їй, користолюбство та
марнославство і що злі думки і на-
учання противні Богові?

Помаранчева революція на
Майдані — всі це бачили — супро-
воджувалася не затоптуванням ду-
ховних супротивників на виборах,
а молитвами за Україну, за єдність
її Народу, її Церкви, звертанням до
Небес, аби Господь вивів нашу Віт-
чизну на дорогу добра і справед-
ливості “рукою кріпкою і силою мо-
гутньою, бо повіки милість Його”
(Пс. 135, 12). То чому ж УПЦ кипить
гнівом несправедним проти волі на-
роду свого і відвертає віруючих від
шляху свободи?..

...Пам’ятаючи про близькість ве-
ликої події — Різдва Христового, я
також притлумлюю в собі обурення і
згадую початок величного церков-
ного тропаря свого улюбленого свя-
та: “Різдво Твоє, Христе Боже наш,
засвітило світові світло розуму...”

Як хочеться вірити, що **світло
розуму** освячує український шлях
усім, кому долею судилося йти ним
спільно, що любов і віра зігрівають
їхні серця, що подорожні бажають
ближнім своїм того ж, що й собі...

● **Любов ГОЛОТА**
Фото Л. ДЕГТЯРЬОВОЇ

ПРЯМА МОВА

“Ми більше уваги будемо при-
діляти засобам масової інформа-
ції”, — сказав лідер “НУ”. Останнім
часом в опозиції розширилися
можливості для донесення своєї
думки до народу за допомогою
центрального телеканалу. Канди-
дат у президенти зазначив, що за-
раз клани на сході створюють мі-
фи, які вводять в оману людей.
“Але прийде час, і люди дізнають-
ся, що я народився на сході Украї-
ни, на Сумщині, що моя дружина —
українка, що я — не нацист, а син
в’язня німецьких концтаборів”, —
сказав він.

“Загальні тенденції кампанії
визначені. Симпатії людей зрозу-
мілі. Найголовніше, — щоб голосу-
вання відбулося справедливо”, —
наголосив Ющенко. Перешкодою
чесним виборам, на його думку,
стали такі обставини, як допущен-
ня масштабних фальсифікацій ви-
борів, бездіяльність Генпрокурату-
ри та прогалини в законодавстві
про вибори Президента. Ці проб-
леми сьогодні вирішені. Тому го-
ловною нинішньою метою має бу-
ти консолідація сил у регіонах.
Водночас єдиною актуальною
проблемою залишається викрив-
лена поінформованість українців
про події в державі.

На запитання журналістів щодо
мотивів голосування за конститу-
ційну реформу лідер опозиції наго-
лосив, що для його політичної сили
головний пріоритет — перемога.
Все інше — вторинне. “Я і мої коле-

ВІКТОР ЮЩЕНКО: ПЕРЕД ЗАКОНОМ РІВНИМИ БУДУТЬ УСІ

Кандидат у президенти України Віктор Ющенко заявив, що рівень його підтримки під час повторного голосування має бути не меншим, ніж 60 % голосів виборців.

ги не були авторами законопроек-
ту 4180. І розуміли, що реформа
Кучми — це не проект демократи-
зації. Водночас ми завжди відсто-
ювали комплексну політреформу,
за якої мав бути підхід, коли парла-
мент формує уряд, а Президент
отримує право розпуску законо-
давчого органу. Це формула вихо-
ду з конфлікту”, — зауважив
Ющенко. Коментуючи голосування
в пакеті зі змінами до виборчого
законодавства, він зазначив, що
“Наша Україна” поставила низку
умов голосування за 4180. Зокре-
ма за Президентом залишилося
право формування обласних та ра-
йонних адміністрацій, призначен-
ня міністрів, функції яких дотика-
ються до діяльності Президента.
“Законопроект 4180, який був
прийнятий нещодавно, — це не
первинний зміст законопроекту. Я
розумію, що частина парламенту
залишиться на своїй позиції щодо
імперативного мандата. І це —
правильна позиція”. “Я голосував
за пакет (хоча парламентська сис-
тема “Рада” чомусь не зарахувала
голосу Ющенка). Рішення відпові-
дало рішенням фракції. Ми вчинили
правильно. Треба мати комплекс-
ну уяву щодо реформи. Жодна з
функцій Президента не постраж-

дала”, — зауважив лідер “НУ”.

Коментуючи тему сепаратиз-
му, Ющенко сказав, що жоден кан-
дидат у президенти за всю історію
незалежності не мав підтримки в
17 областях України. “Це свідчить
про те, що Україна єдина. Немає
природної причини для розколу
України. Автономізація — це карта
режиму, який програв вибори.
Кланова кримінальна влада може
породжувати теми, про які ми вже
забули. Якби громада сама собі
обибрала владу, то такої патології
не було б. Сепаратизм — не харак-
терна проблема України”, — за-
значив опозиційний кандидат. Вод-
ночас, за його словами, чиновни-
ки, які закликали до сепаратизму,
повинні піти у відставку й понести
відповідальність за Кримінальним
Кодексом України.

Щодо відповідальності чинов-
ників за свої злочини Ющенко за-
значив, що перед законом рівними
будуть усі. “Ми доведемо справу
Гон’гадзе до кінця. Це мій мораль-
ний обов’язок, — сказав лідер опо-
зиції. — Ми — сторона, яка не буде
підтримувати політику пересліду-
вань. Мені не подобаються слова
“націоналізація”, “реприватизація”.
Український бізнес існує. Ми має-
мо 99 % чесного бізнесу. Цей біз-

нес має почути від держави готов-
ність його захисту за допомогою
закону та верховенства права”. Але
коментуючи розкрадання держав-
них коштів під час продажу Криво-
ріжсталі, лідер опозиції наголосив,
що питання щодо нелегального
бізнесу будуть переглянуті.

У відносинах із Росією Ющенко
буде робити все для того, щоб ці
взаємини не погіршувалися й ма-
ли стратегічний характер. “Для то-
го, щоб стосунки набули нового
життя, потрібна демократія. Ми
хочемо повернутися до раціональ-
них прагматичних стосунків з Росі-
єю”, — сказав лідер опозиції.

На запитання журналістів про

значення присяги, яку Віктор
Ющенко склав перед українським
народом у стінах парламенту, кан-
дидат у президенти зазначив, що
він зважився на цей крок, щоб по-
слати людям сигнал про те, що ре-
зультати голосування сфальсифі-
ковані й не відповідають дійсності.
“Потрібно було передати відчуття
сили й віри в перемогу. Присяга —
насамперед, політичний і мораль-
ний акт, який треба з правової то-
чки зору доопрацьовувати. Ми пе-
реконані, що процес має заверши-
тися у правових рамках”, — заува-
жив кандидат у Президенти.

● **Богдан ГДАЛЬ**